

"SANDARA"

Leidžia kas ketvergas
Amerikos Lietuvių Tautinė Sandara.

PRENUMERATA METAMS:

Suvienytose Valstijose \$2.00
Kitose viešpatystėse \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

SANDARA

Amerikos Lietuvių Tautinės Sandaros Organas

"SANDARA"

Published Every Thursday
By the Lithuanian National League
of America.YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
In the United States \$2.00
To Foreign Countries \$2.50

"SANDARA,"

366 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Entered as Second-Class matter January 14, 1914, at the Post Office at Boston, Massachusetts, under the Act of March 3, 1879.

No. 45 Tel. South Boston 52015.

South Boston, Mass., Lapkričio (November) 6 d. 1919 m.

Metai VI.

Ateiviai, Darbas ir Streikai.

ATEIVIŲ PADEJIMAS.

Labai mažai yra inteligentiškų, teisingų amerikonių, kurie teisingai atsineša linkui ateivių. Labai mažai amerikonių pripažįsta teisybę, kad sunkiausias, sveikatai pavojingiausias, mažiausia apmokamus darbus Amerikoje atlieka ateiviai, tuomi duodami šiai šaliai daug daugiau, negu koks rėksnys amerikonas. Jeigu paprastas darbininkas per ilgus sunkaus darbo metus susitaukina kelis šimtus doliarų, tai jau šios šalies industrijai arba kapitalui tas darbininkas suteikia keliolika tukstančių.

Kuomet ateiviai už mažiuolę atlyginimą kamavosi ilgiausias valandas prie virinamos geležies, kuomet ateiviai tiesė gatves ir statė augščiausius murus, tai apie ateivių darbą, apie jų rolę, apie jų teikiamą naudą šios šalies spauda tylėjo.

Bet kuomet tie ateiviai, nepakeldami pragyvenimo produktų brangumo, pareikalavo darbo sąlygų pagerinimo, tai kapitalistiškoji spauda pradėjo baisiausias nesąmones rašyti prieš ateivius, nors pastarieji nebologiausie atlieka šios šalies pilietystės pareigas už daugumą "tikrų amerikonių."

Daugiausia šmeižtų prieš ateivius skleidžia kapitalistų spauda dabar, kuomet teisią plieno darbininkų streikas.

Bet mes žinome kad ir anglis iš žemės iškasa ir iškelia taipgi didžiūmoje ateiviai, nors už tai jie kapitalistiškos spaudos niekuomet nebuvo garbinami. Tačiau dabar, kuomet nuo 1 d. lapkričio, 1919, prasidėjo minkeštosios anglies kasėjų streikas, kuomet kapitalistams neišpildžius darbininkų reikalavimų darbininkai buvo priversti steiko keliu jieskoti savo buvio pagerinimo — didesnio atlyginimo už pekliskai sunkų darbą, — tai dabar kapitalistų spauda ir anglių kasyklose pamatė ateivius ir ant jų bėdą už streiko iškėlimą pradėjo versti.

Bet spauda pirmiausiai turi kaltinti kapitalistus, kurie krauja sau nesuskaitomus milijonus ir lėbauja,

kuomet tų turtų sutvėrėjai — darbininkai ir jų šeimynos badu miršta.

Spauda ir valdžia tegul nulaūžo ragus maisto spekuliantams, o tuomet daug neramumų pranyks, nes biednų žmonių gyvenimas palengvės.

Tiesa, inteligentiški amerikonių jau pradeda suprasti, kad turtus šiai šaliai su-

pylė ateiviai ir industrija iškėlė ateiviai savo raumenimis ir kruvinu prakaitu. Tie inteligentiški amerikonių vien tik piktinasi kapitalistiškos spaudos šmeižtais ir niekinimu ateivių. Juk nėra skirtumo, ar šimtas metų ar dešimtis metų šioj šalyje žmogus gyvena, bile tik jis pildo šios šalies įstatymus tai jis ir yra geras pilietis ir turi teisę netik sunkiai dirbti bet ir tinkamo atlyginimo už savo darbą reikalauti.

A. A. Ignatas Naruševičius, Spalio 26 d., 1919, Baltimore, Md. numirė Sandaros narys, poetas ir visuomenės veikėjas Ignatas Naruševičius 35 metų amžias. Nuliudime liko moteris, sunys Vytautas ir Algirdas ir duktė Milda. Velionies biografija tilps sekančiame "Sandaros" numeryje.

Lietuvos Kareivis Mokina Geografijos Šeruočą Lenkijos Imperialistą.

Vokiečiai Užpuolė Pabaltiją.

Christian Science Monitor lapkričio 4 d. gavo pranešimą nuo savo korespondento iš Europos, kuriame sakoma, kad Vokietijos valdžia nepaiso su tarkininkais padarptos taikos sutarties, bet išleido slaptą paliepinimą sumobilizuot didelę armiją užėmimui Pabaltijos.

Priskaitant perėjusią prorusų Goltzo armiją vokiečiai dabar turi Pabaltijoje apie 150,000 kareivių. Vokiečiai mobilizuoja dar 250,000 kareivių ir nori Pabaltijos šalis vėl paverst karės arena.

Lietuvoje, Latvijoje ir Sillezijoje vokiečiai skleidžia savo proklamcijas ir už pasipriešinimą vokiečiams baugina mirties bausme.

Užsieniuose.

Italijos gyventojų dauguma rengiasi keliauti Amerikon. Viename Neapolyje apie 1000 žmonių padavė valdžiai prašymus, kad juos leistų į Ameriką.

Šias žinias skelbia newyorkinis Foreign Language Governmental Information Service Bureau.

Balgudžių respublikos vidaus reikalų ministeris Tereščenko ir diplomatinis pasiuntinys Jakubeckis Varšavoj tapo suareštuoti. Lenkų žandarai Tereščenką atgabeno į Vilnių ir pasodino į Lukiškių kalėjimą.

Petrogrado tiltuose ir fారిkose sudėta daug minų, kad reikale pasitrukimo bolševikai galėtų viską susprogdinti.

Rengiama Protesto Mitingas.

Spalio 2 d., 2 v. p. p. Liet. salėje įvyko Mass. valstijos lietuvių veikėjų konferencija, kurią šaukė Nut. Liet. Drg. Komitetas. Dalyvavo apie 50 žmonių iš Lowellio, Montello, Worcester Cambridge ir iš kitų miestų. Pirmininkavo Zigmas Jankauskas iš Lawrence, Mass. vice-pirm. buvo p. J. P. Tuinila, sekretoriais buvo F. J. Zuris ir A. Denbinas.

Svarbiausias nutarimas, tai išreikalauti iš gubernatoriaus Coolidge "Tag Day" Mass. valstijoje rinkimui aukų del Lietuvos ir surengt Bostone didžiausią protesto demonstraciją prieš lenkų, rusų ir vokiečių veržimąsi į Lietuvą. Demonstracijoje dalyvauti bus kviečiami latviai, estai ir ukrainiečiai.

Sandaros Partijos Seimas

Lapkričio 20, 21 ir 22 dd., 48 Green Street, WATERBURY, CONN.

Sandariečiai!

Mūsų Partija jau žymiai išbujojus ir savo prakilniais darbais del tėvynės labo pasižymėjus.

Lai per šį Seimą Amerikos Liet. Tautinės Sandaros Partija sujungia šion partijon visus lietuvius, branginančius Lietuvos laisvę ir Lietuvos liaudies apšvitą ir gerbuvį.

Šis Seimas privalo but skaitlingas apsišventusiais mūsų visuomenės veikėjais

idant tinkamai aptart ir pradėt vykinti tuos svarbius mūsų tautos reikalus, kuriuos mes privalome vykinti gelbėdami savo viengeniams vedantiems mirtiną kovą už laisvę Lietuvoje.

Sandariečiai, rinkite delegatus, gaminkite Seimui įnešimus, rašykite pasveikinimo laiškus ir neužmirškite pridėt aukų, galutinam "Sandaros" spaustuvės išpirkimui.

— "Sandaros" Redakcija ir Administracija

Besirengiant Prie A. L. T. S. Seimo.

PRANEŠIMAS IŠ WATERBURY SANDAROS SEIMO REIKALE.

Sandaros Partijos Seimo sesijos atsibus 48 Green St., Waterbury, Conn., 20, 21 ir 22 d. Lapkričio, 1919.

Pirmą vakarą, t. y. 20 Lapkričio, 7:30, atsibus prakalbos. Kalbės išymiausi kalbėtojai.

Antrą vakarą, 21 d., 8 val., toje pačioje svetainėje atsibus teatras Liet Dramatiška Dr-ja "Varpas" suloš naują p. J. Zolpo parašytą veikalą "Kalvio Duktė". Šis naujas veikalas yra paimtas iš karės nuotikių, kuomet vokiečiai užėmė Lietuvą žiauriai kankino gyventojus.

Trečią vakarą, t. y. 22 d., subatos vakare, toje pačioje svetainėje atsibus šokiai. Čia bus proga visiems atstovams prieš išvažiuosiant pasilinksinti ir susipažinti su Waterburio jaunimu.

Visais seimo reikalais malonėkite kreiptis į mane, kaip į seimo rengimo komisijos narį, sekančiu antrašu: **K. J. Paulauskas, ...** 797 Bank St., Box 107 Waterbury, Conn.

A.L.T.S. 7 kp. susirinkimas atsibus nedėlio, lapkr. 9 d., 1:30 v. po. piet. nuosaviame kambaryje, 409 W. Broadway. Visi nariai būtinai atsilankykite, nes turina rinkti delegatus į visuotiną Sandaros Seimą, kuris įvyks lapkričio 20, 21 ir 22 dd. Waterbury, Conn.

P. Zokaitis, sekr.

NEWARK, N. J.

Sandariečių Domai.

Lapkričio 10 d., 8 v. v. Lietuvių Svetainėje, 180 New York Ave. įvyks labai svarbus A. L. T. S. 19 kp. susirinkimas.

Šis susirinkimas bus paskutinis prieš seimą, tai turime apsvarstyti, ką seimas turi naudingo padaryti, kuomi mes galime prisidėti. Turime pagaminti įnešimus seimui. Todėl visi nariai būtinai susirinkite.

Valdyba.

WATERBURY, CONN.

Sandariečių Domai.

ALT. Sandaros 11-tos kp. svarbus susirinkimas atsibus 9 d. lapkričio, 2:30 po pietų Svetainėje 88 1/2 Bank St. Meldžiame visų narių butinai atsilankyti, nes yra daug svarbių dalykų. Taipgi yra iškilę daug netikėtų dalykų mūsų organizacijoje, todėl kiekvienas narys yra reikalingas šiame susirinkime, kad visiems šaltai apsvarščius tuos dalykus.

Seimas jau netoli, bukim visi prisirengę garbingai jį pasitikti. Visi ateikit ir atsiveskit po naują narį.

L. G. Kazunas, 11-tos kp. rušt.

LOWELL, MASS.

Pranešimas.

Lapkričio 9, 2 v. p. p., 22 Middle St. įvyks sandariečių rengiamos prakalbos, kalbės "Sandaros" red. K. Norkus. 1 v. p. p. ten pat atsibus ALTS. kp. mitingas.

Valdyba.

A.L.T.S. Reikalai.

Besitariant Seimui.

Už poros savaitę turėsime važiuoti į A. L. T. S. seimą, į Waterbury, Conn. Visų kuopų yra užduotis svarstyti apie seimą, rinkti delegatus, įteikti jiems įnešimus, o kurios kuopos negalėtų savo delegatus pasiūsti seimui, privalo įnešimus paduoti, ko jos reikalauja, del naudos mūsų partijos.

Tarpe A. L. T. S. narių atsirado skirtingų nuomonių ir prasidėjo ginčai, ypač dabar yra laikas padiskutuoti, kad visi nariai galėtų aiškiai matyti priežastį viso nesutikimo.

Pas mus yra skirtingumas tame: Vieni teisingai supranta, kad A. L. T. Sandara yra vyriausia organizacija mūsų partijos. Tautinė Taryba tai yra komisija veikti išlaukiniam darbui. L. N. F., tai finasinė komisija rinkti aukas del išgavimo Lietuvai neprigulmybės.

Praeitam A. L. T. S. seime laikytam Bostone taip buvo suprasta visų delegatų ir padarė nutarimus: kad L. N. F. susidėtų iš sandariečių, kaip A. L. T. S. finasinė komisija, stovinti po mūsų čarteriu ir privalo išduoti atskaitas A. L. T. Sandaros seimuose.

Tautinė Taryba buvome išrinkę šešis atstovus kad jie darytų mūsų partijos principus, ir veikų sykiu su kitų draugijų atstovais. Pačiai Tautinei Tarybai koptavimas naujų narių buvo nedaleistina, ir rodėsi kad bus viskas gerai, tik reikėjo prisilaikyti šių nutarimų ir būtų išnykę iš mūsų tarpo visi nesupratimai. Bet ne taip klostosi kaip mes manėm ir mūsų tarybiniai visai nenori skaitytis su seimo nutarimais.

Seimas išrinko T. T. Šiuos atstovus: J. Baniulį, J. Ambraziejų, A. B. Strimaitį, A. Auguną, M. Viniką ir Daukšį. Dabar sužinojome, kad vietoje J. Baniulio atstovauja V. Ambraziejus, vietoje Daukšio — Martus. Kas juos skyrė? Juk koptavimas buvo nedaleistas, bet mūsų tarybininkai to nepaiso. Dabar jau praneša, kad T. T. rašo sau konstituciją ir tur but vėl digs naują partiją. Čia klausimas, ką veikia mūsų atstovai, ar jie išrinkti naujų konstitucijų pagaminti, ar tik išlaukinio darbo dirbti? Bet tiek to: ateina seimas ir turės išduoti raportus iš savo veikimo.

Dabar pažiūrėkite gerai į mūsų partijos reikalus ir pamatysit tą betvarę: jūs nežincsit kas katram katro reikia klausyti, bet jeigu atsiranda koks drašulis ir pakritikuoja mūsų tarybinus, tai saugokis vyruti, nes gausi vardą, kad dirbi už rusų arba lenkų pinigus. Matėt "V. L." jus apdovanojo baltimoriečius ir bostoniečius pardsidavėlių vardais, na už ką? Ogi p. Jaras Baltimorėje parašė straipsnį prieš tarbininkus, tai ir gavo tarybininkų "komplimentų", o bostoniečiam tai jau nuo seniai tenka, mat bostoniečiai tankiai parodo tarybininkų klaidas.

Bet tiek to. Praeitų metų mūsų veikimas suteikė lekcijų del ateities, ir turim pradėti darbą geriau varyti su šiuo seimu, ir kad daugiau tokios "klaidos" neatsikartotų. Kas turėtų but padaryta A. L. T. Sandaros seime, ir kurios kuopos su šiuo seime sutiktų, turėtų daryti įnešimus ir reikalauti seimo delegatų, kad jie išpildytų tą, ko nariai reikalauja.

A. L. T. S. seimas privalo

sutvarkyti reikalus su Tautine Taryba ir perorganizuoti su L. N. F.

Butų geriausias daiktas, tai kad A. L. T. S. paimtų į savo rankas knygas ir visą kapitalą nuo L. N. F. ir ką šiandien atlieka L. N. F. valdyba, tą galėtų atlikti Sandaros Centras ir darbas eitų daug pasekmingiau daugeliu žvilgsnių. Sandaros sekretorius atliktų L. N. F. sekretoriaus darbą, Sandaros išd. neturi ko veikti, nes visus finansus kontroliuoja administratorius, tai galėtų nors L. N. F. skyrių vest. Tada pranyktų nesupratimai. Tautinė Taryba butų priversta skaitytis su A. L. T. S. centru, nes kitaip negautų pinigėlių užsimokėti už viešbučio kambarius arba kitaip sakant Taut. Taryba atsimitų, kad ji yra išrinkta veikti tik išlaukiniam darbui ir į Washington turėtų buti paskirti, gabesni, tinkamesni ir tokie žmonės, kurie skaitytųsi su žmonių reikalavimu, ir žinias suteiktų iš Washingtono geresnes negu šiandie gauname per Bielskį, o Viniko lyg nėra toj vietoje ir jam nerupi tie dalykai.

Dabar Taut. Taryba skaitosi save augščiausia ir nenori skaitytis su Sandara. L. N. F. duoda Lietuvai pašelpą ir apmoka politikos darbų iškaščius. Sandara užmirštama, nežiurit to, kad sandariečiai turi padaryti agitaciją del L. N. F. ir patys deda aukas, atlieka svarbiausį darbą. Taigi, jeigu mes galime surinkti, sudėti, tai mes turim ir kontroliuoti, paimdami į savo rankas. A. L. T. S. centras galėtų išduoti atskaitas geresnes, netik pribuvimo, bet ir išlaikos turi but paskelbtos.

Jeigu seimas paliks po senovei, tai mes sandariečiai liekam kaip koki parapijonys, kurie turi teisę užmokėti 10 centų ir kalbėti poteries bažnyčioje, bet apie svarstymą parapijos reikalų viską atlieka klebonas.

Mes sandariečiai iki šiolai ir turim teisę tik sudėt pinigus, bet apie išleidimą nevalia žinoti.

Pagalvokite visi gerai.

K. Jurgeliunas.

CAMBRIDGE, MASS.

Įnešimai Seimui.

A. L. T. Sandaros 9 kuopa laikytame susirinkime nutarė busenčiam A. L. T. Sandaros seimui pasiūsti sekančius reikalavimus:

1. Kad Lietuvos Neprigulmybės Fondas neturėtų galės išmokėti nė vieno cento niekur, be Sandaros Centro Valdybos žinios, nes Sandara moraliai ir pagal čarterį ima atsakomybę ant savęs už L. N. F. ir todėl, turi žinoti kiekvieną centą, kur jis yra išleidžiamas, kiek duota Tautinei Tarybai ir ką ta Taryba nuveikė.
2. Kad Sandaros seimas pareikalautų L. N. F. atskaitų smulkesniškai, ir paskelbtų visuomenei, nes tik vienas L. N. F. turi visuomenės pasitikėjimą.
3. Kad Sandaros seimas pareikalautų visų veikėjų, kurie save vadina veikėjais, tautiškų reikalų rėmėjas, Sandariečiais, kad atlaikyti nors po vieną prakalbą Sandaros naudai pradėdant sausio 1. 1920.
4. Kad Sandaros seimas padarytų ženklelius del Sandaros narių pavydale mažų gzikučių.
5. Kad seimas išrastų budus kaip galint greičiausiai panaikint Sandaros skolas. Sandaros 9 kuopa siunčia seimui, Sandaros reikalams \$15. 00.
6. Kad seimas nutartų kitą seimą laikyti Bostone.

A. Bartkevičia sekr.

HAVERHILL, MASS.

Sandariečiai Pradedą Veikti.

Čionai per pasidarbavimą P. Čiro, S. Zavadzko ir kitų tapo atnaujinta A. L. T. S. 20 kuopa iš 8 narių, kuri ir pasistengė greitai parengti prakalbas, kurios įvyko 26 d. spalio. Kalbėjo J. Kerdiejus, Sandaros Centrais Sekretorius. Kalbėjo dvejais atvejais. Pirma apie Lietuvą ir jos dabartinį kritišką padėjimą, o antru kartu aiškino A. L. T. S. principus. Jo kalba buvo labai nuosekli ir puikiai išaiškino visą organizacijos programą kas sutiko su klausytojų nuomone. Tą liudija aplodasmentai. Prakalbos kuopai atnešė naudą: gavome apie 6 naujus narius. Taigi kuopelė auga ir tikimės, kad laiku bėgant išaugs į darbščią kuopelę. Užsilaike gražiai visa publika, bet klausimai tai buvo ne klausiami, bet kritika, nes klausimų davėjas atsigrįžęs į publiką pradėjo kalbėti, bet pirmininkui patėmijus, kad duotų klausimą, davė porą neva klausimų, kurie buvo labai neaiškūs, vienok kalbėtojas greitai, trumpai ir aiškiai atsakė.

Aš patarčiau partijų veikėjams, gražių partijų prakalbose apseiti mandagiai, nes šukavimu draugai nepakenksite ir partiją nepaardysite, verčiau draugiškai ir mandagiai apseikite. Juk jūs žinote, kad mūsų darbas tai del Lietuvos laisvės darbas.

Spalio 24, čionai kalbėjo vietiniai Liet. Šelpimo kuopai "Keleivio" red. p. Michelsonas, kuris vien tiktai reiskė nepasitikėjimą Lietuvos valdžiai. Sakė, kad dabar nieko nereikia daryti. Girdi jeigu norite, tai galite aukauti ir dėti į banką pinigų, o kaip apsipakajins, tai mes pasiūsim į Lietuvą, nes dabar negali žinoti, gali lenkai arba rusai užimti Lietuvą, o kaip viskas tenai pasibaigs, tai mes pasiūsim pinigus... Žmonės žino kad Lietuvai pagelba umai reikalinga ir visi rimtesni piktinasi tokia agitacija.

Čia yra lietuvių mokykla, kurią lanko virš 40 mokinių. Mokytojaupa J. Smelstorius. Mokykloje sutinka visi ir katalikai ir socialistai ir sandariečiai. Nelabai gerai, kad sykiu su suaugusiais žmonėmis leidžiami ir maži vaikai, kas trugdo mokymasi. Su laiku mokykla taps sutvarkyta.

S. Zavadzskas.

RACINE, WIS.

Sandariečiai deda aukas Lietuvai, steigia mokyklas, rengia pri seimo.

A. L. T. S. 35 kuopa kas-kartas vis pradeda didesnį veikimą. Štai spalio 19 d. buvo surengus su išklmėmis didelį apvaikščiojimą Liet. Laisv. Sav. Prakalbos pasisekė iš visų atžvilgių. Aukų surinkta L. N. Fondui \$146.95. Publiks tiek buvo skaitlingai atsilankę, kad retai kada tiek prisirenka; visi ramiai užsilaike laike prakalbų ir išklmių. Kalbėtojas buvo iš Chicago: adv. Stasys Kodys ir Chicago Lietuvos Tarybos pirm. B. M. Butkus. Prakalbos abiejų kalbėtojų buvo rimtos ir pamokinančios ir publika buvo pilnai patenkinta. Apart aukų prisirašė dar šitie geri tėvynainiai prie Sandaros:

Antanas Pacauskas, Jonas Stangas, Petras Tillo, Antanas Klapatauskas. Gi spalio 26 d. atsibuvo A.L.T.S. 35 kp. susirinkimas. Iš svarbesnių nutarimų buvo: Steigti vakarinę lietuvių kalbos mokyklą po Sandaros gloga, bet mokyklą galės lankyti ir ne nariai, tik užsimokanti nustatyta mokestį, palaimimui mokyklos. Komisija išrinkta isteigimui mokyklėlės: J. Staugas, A. Klapatauskas. Nutarta rengti balių naudai vaka-

rinės mokyklėlės. Surengimui baliaus paskirta kom. J. Staugas ir P. Tillo.

Nutarta iš kuopos išdo apmokėti visas išleidas rengimo Liet. Liuos. Sav., kurių buvo \$14.50, o visus aukautus centus surinktus laike prakalbų pasiūsti į L. N. F.

Linksma yra prisiminti, kad 35 kp. susilaukė darpščių narių, kaip tai Joną Staugį atvykusį iš Mineapolio ir P. Tillo iš Chicago, gabų vaikiną. Vietiniai A. Klapatauskas tai senas veikėjas, o A. Pacauskas rimtas lietuvis su prakilnėmis idėjomis. Turint tokius narius turiu pasakyti, kad šiam žiemos sezone Sandaros 35 kp. kalnus vartys, nes spēkos prie šios kuopas susispietė tvirtos.

Negana kad mes turime tokius prakilnios dvasios vyrus, bet mus sandariečius remia ir Birutės choras ir T. M. D., o kada mes isteigsime vakarinius kursus lietuviams, tad visi mus pažins, brangins ir žinos ką sandariečiai yra verti.

M. Kasparaitis.

P. S. Manote, kad A.L.T.S. 35 kuopa nesirengia prie visuotinio Sandaros Seimo? — Paaukute tik pataukite, o išvysite, kad mes Riciniečiai galime nusteibinti milžinus.

M. K.

WILKES BARRE, PA.

Sandariečių domai.

ALTS. 55 kp. susirinkimas įvyks lapkr. 5 d., 7:30 v. v., p. J. Vaišnio svetainėje, 326 Hazle St.

Visi nariai atėkite, nes reikia rinkti Centro Valdyba, reikia rinkti delegatą į visuotinį Sandaros Partijos Seimą ir dar yra daug svarbių reikalų linkui mūsų tėvynės Lietuvos aptarti.

Sandariečiai žinokite, kad mes esame tas elementas, kuris priduo dvasią visam veikimui del Lietuvos labo ir daugiausia apšvietos mūsų visuomenę skleidžia. Taigi sekime savo organizacijos reikalus ir naujų draugų savo tarpan pasikvieskime.

J. Mickevičius, sekr.

NAUGATUCK, CONN.

Sandariečių aukos Lietuvai.

Spalio 19, sandariečiai surengė prakalbas Liet. Liuosybės Savaitės paminėjimui. Kalbėjo gerb. K. Šliupas, kuris puikiai išaiškino laisvės svarbą ir ragino aukauti Lietuvos laisvės parėmimui.

Aukų del Lietuvos Neprigulmybės Fondo sudėta \$46.35. Po \$2.00 aukavo:

Jonas Žiurinskas, V. Kamaitis ir S. Butkus. Po \$100 aukavo:

J. Kamaitis, M. Petraitis, A. Maseika, J. Butvilas, Dz. Kaziliunas, K. Šliupas, J. Leikus, K. Vaičiulis, S. Subonis, V. Plikaitis, A. Pralėika, A. Jančiuvienė, J. Griškelis, J. Bekeris, F. Gerdauskas, F. Vilkas, M. Masonis, E. Poškevičienė, M. Ausurienė, J. Domeika, M. Šimukauskas, A. Sonda, A. Stačkunas, S. Sonda, J. Matulaitis, J. Pocius, J. Ciečkus. Viso \$31.00.

Smulkių aukų \$15.35. Tat viso labo \$46.35.

Kuomet bus surinkta daugiau aukų, bus paskelbta mūsų partijos organe "Sandaroje".

Visiems aukuotojams pridera nuoširdi padėka varde mūsų išbadėjusių brolių Lietuvoje.

F. Vilkas.

JOSEPH B. AGLINSKAS. 3238 So. Halsted St., Chicago, Ill. Užsilaike Knygų Krautuve, parduodu įvairaus turinio knygas, kaip tai: belletristika, ekonomija, sociologija, politika, gamtos ir kiti mokslai. Hygiena, istorija, etnologija, biografija, kalbamokslai, poezija ir teatrų knygos. Taipgi priimu paskelbimus, užrašau laikraščius ir pavieniais parduodu sekančius: "Naujienas"; "Keleivį"; "Kardą"; "Dilgėles"; "Sandarą"; "Amerikos Lietuvį"; "Dirvą" ir "Lietuvą". Prisiūsdami už 6 c. krasaženkliai reikalaukite katalogo.

Laiškai iš Lietuvos

Pereitoje savaitėje "Sandaros" redaktorius gavo daug laiškų iš Lietuvos. Įdomesnius čia paduodame. Jie nušveičia Lietuvos padėjimą visais atžvilgiais.

I.

Lietuvos kooperacijų organizatorius advokatas Petras Šalčius rašo:

"Gerbiamas Kostantina! Jūsų buvo pirmas laikas gautasis iš Amerikos. Lauksime ir jūsų pačių grįžtant. Darbo čia yra labai daug, ypač geriems lietuvininkams. Kooperacijos darbas eina.

Jau turime per 300 bendrovių su 6 Sąjungom ir LIETUVOS KOOPERATYVŲ Sąjungų Biuru prišakyje. Darbą pradėsime keturi mėnesiai atgal, o padarėme apyvartos apie 5-6 milijonus Auksinų. Padarytume dar daugiau, kad būtų prityrusių žmonių.

Pradėjome leisti laikraštį "Talka". Jei galėtute susizinti su Amerikos Kooperacijos įstaigomis ir paskum praneštume mums butume labai dėkingi.

Matas ir Povylas darbuojasi valdžios įstaigose. Jie siunčia Tamstai linkėjimus.

Linkėdamas viso gero pasilieku

P. Šalčius.

II.

Buves "Ateities" redaktorius, dabar Lietuvos valstybės žemės reformų komisijos sekretorius ir Lietuvos Valstiečių Sąjungos pirmininkas Albinas Rimka rašo:

Kaunas, rugs. 28, 1919 m.

Gerbiamasis: Prašiau spaudos Biuro, kad išsiųstų Vyriausybės Žinių Laikraščius gautais. (Laikiniosios vyriausybės žinias "Darbą" ir "Liet. Užką" ir kit. gauname. Red.

Jeigu turite ką savo vietoje palikti — grįžkite čia, visuomet busite naudingi. Darbo taip pat bus bile kur — jei ne valdžios, tai privatinėse įstaigose. Žmonės, kurie moka ir nori dirbti, čia darbo yra perdaug.

Kodel Amerikos laikraščiuose tiek daug asmeniškumų ir prietarungumo? Pas mus daug, bet ten — dar daugiau.

Matau kaipada "Sandara". Negirdamas sakiau, kad tai gyviau sias laikraštis iš visų matytų (ne visus matau).

Daug labų denų pp. Jurgeliunui, Kerdiejams ir visiems kitiems sandariečiams.

Viso gero Jusų

A. Rimka

P. S. — Daug labų dienų siunčia p. Bartkevičienė Jums ir visiems pažįstamiems Amer.

III.

Žemiaus telpantis laiškas yra rašytas vieno Lietuvos valdininko, gyvenusio Amerikoje. Jis parodo Kapsuko klaidas (to paties Kapsuko, kurio komisarijį apleido ir eina su Lietuvos valdžiai) ir Lietuvos žmonių pasišventimą ginties nuo užpuolikų. Dalis laiško skamba:

"Buvau Vilniuje, pergyvenau ir mačiau Kapsuko valdžią Lietuvoje ir dabar gyvenu Kaune po savo tikrąją valdžią. Vilniuje bebudamas įsitikinau, kad Kapsukas prives Lietuvą prie to, kas dabar yra, tai yra prie lenkų jungo. Visi Vilniaus endekai virto komunistais prisigerino Kapsukui ir jis putė jų dudelė. O jie įsibrovė į visokius karo komisariatų, jam rodė pavojų tik iš Lietuvos — iš Kauno pusės, o iš Lenkų pusės — tai net visai nelaike kariuomenės ir nemėgino rengtis gintis. — Gi Vilniaus endekai komisarijai teikė visas žinias lenkam Brastoje (Lietuviškoje) ir laukė tik patogios valandos, kada čia sutreškis Kapsuką ir paėmus Vilnių ir kuomet

mūsų kariuomenė buvo už 20 varstų nuo Vilniaus, tai endekai suprato, kad jiems dabar jau laikas veikti ir jie išėję iš Vilniaus patiko lenkų raitelius nuo Lydos ir patys su jais įėjo į Vilnių, rodydami jiems kelią ir sumindami savo sebrus lietuvius ir žydus komunistus.

"Dabar tie endekai komunistai yra aršiausiai lenkų šovnistais Vilniuje ir visiems triubija, kad lietuviai yra komunistai ir jie sukūrė bolševizmą Lietuvoje. Tie endekai šiltai prigiauti andai po Kapsuko sparnelių, dabar organizuoja visokius "strzelcus" ir "stražas" ant lietuvių galvos. Taip proletariato laisvės didvyris Kpsukas nukalė pančius lenkų ponų Lietuvos dvarininkams ir vargingiems valstiečiams.

"Nežinau kas bus, kaip gausi šį mano laišką gal jau ir Kaunas bus kazin keno rankose. Tai vis ačiu Kapsukui ir santarvės misijoms, kurios čia sėdi Kaunė ir šnipuoja apie Lietuvos kariuomenę ir praneša lenkam į Vilnių. Ypač dideli Lietuvos provokatoriai yra fraucuzų misija. Jie seniai suteikė lenkam visus žinias apie Lietuvos jėgas. Anglai butų geresni, aiškiau kalba apie Lietuvos nepriklausomybę, bet drauge sako, kad lietuviams ginklų neduos, kad jie neužpulėtų lenkų — mat jie nenori kraujo praliejimo! O kad lenkai užpuola Lietuvą ir mūsų kraują lieja, tai jiems ginklus duoda."

"Aš prisizūrėjęs per paskutiniuosius du metu visam kam ir visiems tariamiems prieteliams Lietuvoje priešau prie išvedimo, kad tik mes patys galime sau išsikovoti neprigulmybę. Upas mūsų žmonių puikiasias. Aš važinėju po šalį agituodamas už mūsų valstybę, už reikalus ir už valstybės bonų pirkimą. Su seinu su žmonėmis ir, brolau, negaliu atsidžiaugti mūsų žmonių upu, ypač jaunimo. Prieš lenkus jie visi sukilę, kaip liutai ir jei lenkai eis imti Lietuvos toliau, tai jie neturėdami ginklo, draskys juos su nagais, eis su kirviu ir su dalge, bet lenkam nepasiducs. Lenkai galės paimti mūsų kuną, bet dvasios mūsų neapgalės.

"Aš esu narys Karinės Lietuvių organizacijos "Šauliai", mokiausi karo mušto, turiu savo karo šautuvą, revolverį, šovinių ir rankinių granatų ir kaip tik eis lenkai ant Kauno, tai mūsų buriai eis jų pasitikti ir prieš atiduosiant Kauną, jei tai bus neišvengiama, gal ir aš pasiūsy ketletą "proše panu" ir pragarą pas Pykuolį. Turime mes vietos lenkų legijonams savo pelkėse! Brolau, ne be reikalo pasidėdėjau savo galvą parsinešti į Lietuvą. Geriau ją čia paguldyti ir dabar del savo neprigulmybės, o ne kur svetimuose laukuose del kazin ko.

"Aš dažnai pamastau apie savo draugus amerikiečius ir gailiuosiu, kad jų čia nėra. Jie jaustų tą pat, ką ir aš, ką ir visi lietuviai čia. Ir kaip butų smagu "Šaulių" buriuose matyti savo draugus amerikiečius ir amerikonišku budu padaryti lenkam "the hell" Lietuvoje!

IV.

"Sand." red. sesuo rašo: "Kaišedorys, rugs. 23, 1919. Mielas Brolau! Širdingai ačiu už laišką. Šį laišką rašau iš naujos vietos. Esiu paskirta sutvarkyti mokyklą ir mokytojaud Gudieroje. Labai neramu, kad mokykla visai nesutvarkyta, vėjas per langus švilpia. Daug laiko praeis kol tinkamai sutvarkysiu.

Aš tau rašiau porą laiškų, tat neužsimoka mūsų vargų atkar-

(Seka ant 7 pusl.)

JUOZAS KAČERGIUS.

Kalinio Užrašai.

Pirmoji Dalis.

Kalėjimo viršininko šnipą, Juozą Navicką, taip sumušė, kad jis priverstas buvo apie porą savaičių gulėti ligoninėje. Taipgi kriminalistai žiauriai keršijo už jo žaizdą laike tyrinėjimo.

Kaliniai Kalvarijos kalėjime paprastai laikydavosi tankiausia grupėmis. Ir kiekviena grupė turėdavo savo vadovą arba vyresnį, kuris tarpais apie pabaudimą nusikaltėlio viens sau nusprendavo umai nuosprentis tapdavo išpildytas.

Pasmerktieji katargon budavo susispietę į atskiras grupes. Kambariuose buvo uždaryti atskirum ir pasivaikščioti ėjo taipgi skyriumi nuo kitų. Katorginių pasivaikščiojimas budavo nuo dvilikos iki dviejų. Pasmerkti katargon kriminalistai pasižymėdavo neapsakomu žiaurumu ir nuožmumu.

Kaliniai, pasmerkti areštantų ratona, taipgi buvo uždaryti kambariuose atskirum nuo pasmerktųjų kalėjiman telkdavosi į atskiras grupes. Vienok šie pastarieji budavo daug švelnesni.

Gyvenimas kriminalistų Kalvarijos kalėjime žymiai pablogėjo. Jiems reikėjo gyventi susigrūdus kambariuose, o antra — kriminalistus labai aštriai saugojo nuo politišku prasikaltėlių laike pasivaikščiojimo.

Abelnai gyvenimas sienose kalėjimo prastas, nesveikas, bjaurus ir prieina visus rubežius nuobodumo. Kas miela dienelė tas pats ir tas pats, — kalba kaliniai. Kaip septynis iš ryto visus prikelia iš lovy, o kaip šešios vakare ir vėl uždaro į kambarius, kuriuose kriminalistai negali nieko padoro pasimokinti, nė regėti. Pirmą sykį pribuvęs į kalėjimą turi gauti luputi per nugarą šluotoms arba priverčia užmokėti pinigais, jeigu turi kiek atsinešęs su savim.

Paimti ant fartos (terminas arba išsitarimas kalinių Kalvarijos kalėjime) arba laike prasižengimo ir atvaryti po tardymui į kalėjimą daugiausiai vakarais apsaikinėja savo nuotikius ir nelaimės laike prasižengimo, o potam svarsto visi iš vien kaip bus ir kokia gali kliuti pabauda už prasižengimą.

Kaip devynios vakare, eina peržiūrėdamas per kalėjimo kambarius vienas iš kalėjimo administracijos: ar visi kaliniai randasi kambariuose ir ar yra savo vietoje? Ir taip begalinis — tas pats ir tas pats!

Kiekviename kalėjime yra nuo valdžios išduotas padavadijimas (instrukcijos), kuriomis vadovauja kalėjimo administracija. Kaliniai Kalvarijos kalėjime turėjo tarpu savęs užvedę gan stiprią discipliną. Apart disciplinos tarp jų buvo draugiškas ir švelnus konspiracija. Jau augščiau minėjau apie pabaudimą prasižengusių, kuriems kliuva gana skaudžiai.

Nėra abejonės, kad kiekvienas kalėjimas turi savo vadovus arba galvas kalėjimo, su kuriais iš dalies skaitosi kalėjimo administracija. Tie kaliniai vadovai (davadcos) rupinasi užimti ir visuomet turi užėmę kalėjime vakacijas, tai yra vadinamas "šiltas vietas". Jie kalėjime gyvena visko pilni ir tokiu būdu jų padėjimas yra daug geresnis, negu paprastų kalinių.

Pirmiausia ir geriausia vakacija tai yra kukorių, kurie nors truputi pirmiausia turi atsikelti del pagaminimo kaliniams valgio — pusryčių ir pietų, bet už ta jie sočiaus ir skaniaus pavalgo; ir dar jiems ta rinkti kaulai ir potam parsiduoti, kuriuos nuperka padrečikas (pristatytos valgomų produktų), ir už darbą pirmutinis virėjas gauna truputį užmokėties nuo kalėjimo administracijos. Toliau eina taip vadinami bančikai, kurie vieną

kartą į dvi savaiti, taipgi gauna užmokėti nuo kalėjimo administracijos už kurenimą pirties.

Duonriekiai gauna mokesį nuo padriačko kuris per duonriekius tarpais įduoda prastą arba nedakeptą duoną. Gi kartais tampa apvoktas.

Yra daugelis kitų vakacijų, apart augščiau minėtų, kurias užimdami taip vadinami seni kriminalistai arba vadovai, visuomet nors po truputį pasipelno. Tiek tai iš kriminalistų gyvenimo.

Toliau eis pasakojimas apie "Sietyno" ir sietyniečius, butinai reikėjo daug pasakoti apie sietyniečius, taigi man rodos, neprošalį bus susipažinti su "Sietyno" Istorija, kuri tilpo "Kovoje" 1912 metų No. 39, 41, 42.

"Sietyno" Istorija.

Sumanytojas ir įsteigėjas arba organizatorius slaptos draugijos "Sietynas", kuris tapo įkurtas Suvalkijoje 1892 metuose, buvo Vincas Šliakys, veikėjas ir literatas po pseudonimų V. Stagaras. Jisai ėjo mokslą Senapilės gimnazijoje ir pabaigė penkias klesas. Tai buvo dar visai jaunas vaikinys iš Mokolų kaimo, kuris kaip veikėjas tarp lietuvių kaimiečių ir kaimo jaunuomenės labai pasižymėjo. Jisai buvo pažangus, kiltos dvasios ir padoras kaimo inteligentas, kuris skleidė tarp kaimiečių apšvietą, dorą ir susipratimą. Vincas Šliakys nenuilstančiai su didžiausia energija ir pasišventimu steigė skyrius "Sietyno" ir budino Suvalkijos lietuvius iš gilaus letargiško miego. Trumpei kalbant, Vincas Šliakys kaip veikėjas paliko labai gilų pėdsaką ant kultūros dirvos tarp lietuvių Suvalkijoje. Antras, kaip padėjėjas Šliakio, buvo Juozas Kačergius, dar taipgi jaunas vaikinys, iš kaimo Tursučių. Kačergius taipgi buvo energingas vyras, kuris pritarė ir karštai rėmė Šliakio sumanymą. Ir taip Juozas Kačergius delei įkurimo "Sietyno" labai tankiai atsilanko pas Vincą Šliakį Mokoluosna. Galų — gale augščiau minėtuose metuose J. Kačergius pribuvo iš vakaro prieš atilaidus Šv. Petro ir Povylo (Petrines) ir rimtai apkalbėjo dalykus "Sietyno" ėmęs aktyviai veikti. Taigi per Petrines pakvietė delei sudarymo branduolio "Sietyno" gimnazijos mokinį penktos klesos, Juozą Bliudžių, kuris buvo jau paliktas gyventi ant ukės, iš kaimo Tarpučių; Sergiuša Česna iš Česnų kaimo ir Kazį Senkų iš Džencelaukos kaimo. Šie trys pastarieji nors noriai sutiko pakvietimą prisidėti prie "Sietyno", bet daugiau tik del garbės. Kiek vėliau jų vietas užėmė Liudvinavo vyrai, tarp kurių buvo įžymiausi: Andrius Matulaitis iš Stebuliškių ir Stasys Savickas iš kaimo palei Turgalaukį. Liudvinavo vyrai rimtai ėmėsi už darbo. Plačiai pavarė agitaciją ir rėmė slaptą draugiją "Sietynas" visomis spėkomis. Taigi penki kaimo vaikinai — ukininkaičiai sudarė branduolį "Sietyno", apie kurį vėliau bubnijo visoje Rusijoje.

Įsteigimas "Sietyno" įvyko 1892 metuose, pradžioje rugpjūčio mėnesio (apie 10 d.) Nors pasitarimus tarp įkurėjų įvyko per Petrines, bet faktiškai pradžia "Sietyno" reikia skaityti truputį vėliau. "Sietyno" konstituciją sutvarkė V. Šliakys, kuri vienbalsiai tapo užgirta ant slapto susirinkimo Senapilėje. Sietyniečiams buvo įsakyta veikti slapta ir dračiai laikytis konstitucijos.

Bet netrukus pasirodė tarp sietyniečių avanturistas Jonas Česna, kuris padavė sumanytam padaryti viešą įkurimą "Sietyno". Sumanymas tapo priimtas ir apvaikščiotas pas ukininką Česnos brolių, Antaną Česną, Meškučiuose tarpkalėdyje. Tame apvaikščiojime dalyvavo apie pora inteligentų: daktaras Grinius ir juristas Mačys. Ant minėto baltiaus — apvaikščiojimo apart pasilinksmavimo ir vaišinimo nieko daugiau nebuvo. Paprastos lietuviškos įkurtuvės.

(Bus daugiau).

STYSYS VITAS.

"Karžygis"

Tolimoje saulėleidžio šaiyje yra laisva Kolumbijos viešpatija, kurią valdo pati ponija Kolumbija su pagelba savo Dėdės Šimo. Jiedu abudu, kaip prakilnus ir gabus valdonai, nuolatos dėvi žvaigždėtus rubus ir tuomi jie skiriasi nuo kitų pasaulio valdonų.

Po galingu sparnu šitų amžinių valdonų, nes jie yra nemirtini, tarpe kitų nuskraustųjų, yra pasislėpusių apie milijonas ir Lietuvos tautos sunų. Tarpe šitų garsios tautos išguitinių, yra vienas labai, labai garsus ir įžymus vyras, kuris pilnai užsitarnavo "karžygio" vardą. Jo vardas yra: Julijus Baltasis.

Kam lemta skrajoti, tam nereikės žeme šliaužioti — patarlė sako.

Ir tas yra tikra tiesa. Julijaus Baltojo likimas kuoaškiešciausiai palidudija. Jam buvo lemta skrajoti ir jisai iškilo, nežiurint visų priešenybių stovinių ant jo kelio.

Jisai nuo pat kūdikystės svajojo apie garbingą didžiavirijų kelią, ir štai visai netikėtai jo svajonės išsipylė. Bet kur čia išsipylė! — likimas jam davė daugiau negu jisai pats svajojo ir tikėjosi. Jis norėjo tiktai pagarsėti, o čia tai šmakšt ir apšauktas didvyriu.

Tačiaus kas pažįsta iš mažens Julijų Baltąjį, kas atsimena kaip elementorinės mokyklos mokiniojas jo ausis tasydavu, ant kurių net iki šiai dienai žymė pasiliko — didelės aplepė ausys — tam visiškai nenuostabu, kad Julijus taip augstai iškilo. Juk tai begalo gabus jaunikaitis — vos aštuoniolikos metų būdamas elementarinę mokyklą pabaigė, o daktaru pastojų į pusantrų metų laiko. Bet ką čia ir kalbėti — kas gali susilyginti su juomi. Pagaliaus kas ir panorėtu su juomi lygintis...

Julijaus Baltojo garbės kelias štai kokiais vingriais eina. Vieną kartą jisai buvo labai susirupinęs, nusiminęs ir beveik galutinai desperacijon ipuoles — mat negalėjo sugalvoti jokio būdo kaip būtų galima pagarsėti, todėl didelės, nerimasties apimtas išėjo pasivaikščioti.

Beeidamas gatve, išnetyčių pažvelgė į vieną namą ir netikėtai išvydo šitokią užrašą: "Gydomė visokias ligas be gyduolių ir be peilio". Giliai užsimastė ir nei neįsąsdamas atidarė duris, kurių viršuje buvo minėtas užrašas. Turbut nematoma įjega šviesaus likimo jį per tais duris įstumė vidun.

Kuomi galiu Tamstai patarnauti? — klausia tingiai paklūsi galvą storoka juodveidė. — Aš... aš... — mikčiojo Julijus gniauždamas rankose skrybelę — norėčiau sužinoti kas šita per įstaiga.

Pilvų braukymu institutas — trumpai atsakė juodveidė.

Julijus nežinojo, ką daugiau sakyti. Truputį lyg susigėdo išgirdęs, kaip gydoma be "peilio ir gyduolių".

Gal tomstos viduriai netvarkoje? — klausia ji. — Jeigu kas Mamstai kenkia, tai sakyki atvirai. Aš tuojaus Tamstą subraukysiu ir viskas bus gerai.

Man nieko netruksta — aš visiškai sveikas.

Nesidrovėk — pasakyki — ragino storulė raitodamosi rankoves.

Neturiu ko sakyti... aš visiškai sveikas — teisinosi Julijus.

Tai ko čionai tėjai?

Aš manau, gal būtų galima...

Gal Tamsta norėtai ant laktaro mokintis? — maloniai padausė juodukė.

Taip — skubiai atsakė Julijus. — Bet aš nesuprantu, kaip galima gydyti be gyduolių ir be pei...

Nugi braukant! — suriko pertraukdama Julijų. — Bet tai niekniekis. Besimokindamas Tamsta viską sužinosi.

Ar pabaigus šį institutą ištikrųjų galima vadintis daktaru? — klausia nedrąsiai Julijus.

Galima.

Galima ir rašyti daktaru?

Tikrai galima, nes Tamsta gausi didėjį diplomą.

Ar ilgai reikės mokintis?

Tas priklausys nuo Tamsotos gabumų. Kas gabiai mokinasi, tas pabaigia mokslą į šešis mėnesius. Kitiems-gi pri-seina ir metus laiko pasimokinti. Sakau, tas priklauso nuo žmogaus gabumų. Beje, užmiršau priminti, jog kas nori įstoti į šį institutą, turi mokėti pasirašyti savo vardą ir pavardę ir mokėti tą parašą perskaityti — ištarė nedrąsiai, lyg bijodama, kad studentas nepabėgtų.

Aš moku daugiau! Aš net elementorinę mokyklą baigiau — pasididžiuojančiai atsakė Julijus.

O, tai Tamsta gal per daug turi mokslo, kad pastoti daktaru mūsų institute.

Ar tai galima pastoti daktaru per daug mokslo turint? — klausia nusiminęs Julijus.

Mūsų institute negalima, nes mat pas mus mokslas labai paprastas ir greitai pabaigiamas. Bet man rodosi, kad Tamsta dar galėsi įstoti — tai kalbėdama storulė paėmė registracijos aplikaciją ir išpildė, po kuria Julijus pasirašė.

Taip, neapsirikau tarė pažiūrėjusi į Julijaus parašą, — Tamsta esi ideališku studentu mūsų institutui.

II.

Tai mat, kaip bloga per daug mokitam žmogui — mislijo Julijus grįždamas namo. — Nei daktaru negali pastoti. Gerai dar, kad aš mažai išmokau, nes kitaip bučiau prakišęs.

Nors storulė juodveidė, kuri buvo to instituto vyriausioji raštininkė ir pradinės praktikos instrukterė, tvirtino, jog mokslas galima pabaigti į šešis mėnesius, o ilgiausiai į metus laiko, tačiaus Julijui prisėjo mokintis pusantrų metų. Vienok jisai užtai nekaltas. Buvo visokios priežastys, kurios trugdė jam moksle. Visur, mat ta prakeikta politika lošia svarbią rolę, taigi ir šis institutas nebuvo liuosas nuo politikos.

Štai ateina jauni ligoniai ir ligonės, kurie būtų taip malonu gydyti — ypač ligonės. Tačiaus juos gydo patsai direktorius. O kur seni, visiškai sudžiuvę, kurių gydomosios vietos net prie nugaros prilipę, arba labai sutukę, kurių gydomųjų vietų nei glėbin negalima apkabinti, tai tokius prisėdavo Julijui gydyti. Tokiu būdu praktika labai sunki, o prie to dar prisidėjęs tas neteisėbės ir skriaudos jausmas, nuolatos gruzdantis jautrioje Julijaus krutinėje, niekuomet nedavė liuosai pamislyti apie mokslą.

Tokiose aplinkybėse besimokindamas Julijus, kuris buvo revoliucioniškų palinkimų jaunikaitis, netik kad ilgai mokinosi, bet net ką tik bolševiku nepastojų! Ir jeigu dar ilgiau būtų reikėję mokintis, tad nėra mažiausios abejonės, jisai būtų to neišvengęs. Bet tuo tarpu užbaigė mokslą ir štai vieną gražų ankstyvo rudens rytą, į instituto direktorius atnešė didelį, gražų diplomą, ant kurio aiškiai didelėmis raidėmis užrašyta: "Dr. Julijus Baltasis," ir įteikė Julijui.

Tuomi tad ir užsibaigė visos Julijaus kancios ir neužilgo prisidėjo giedrios jo gyvenimo dienos.

III.

Tuo pat laiku, kuomet Julijus baigė savo sunkų daktarystės mokslą, Fabijus Garsusis pradėjo organizuoti Krucijados partiją. Dabar jam buvo labai reikalingi agitatoriai ir vadovai, todėl sužinojęs kokiui tai stebuklingu būdu apie Julijų Baltąjį, kaip garsų daktarą, užkvietė jį dirbti Krucijados partijai.

Kaip aš galiu agituoti? — klausia Julijus Fabijaus Garsiojo.

Kaip agituoti? Hm!... nugi prakalbas sakyti, pinigus rinkti ir kalbinti visus tamsuolius, kad prisidėtų prie Krucijados partijos — atsakė rimtai Fabijus.

Pinigus rinkti nesunku, nes kvailesnių už save užtektinai galima rasti, bet kalbėti, nežinau... Niekuomet nekalbėjau ir pats nežinau apie ką aš galėčiau kalbėti — jei bent apie braukymą...

Tai menkniekis, — pertraukė Fabijus, — kad niekuomet nekalbėjai. — Juk seniaus nei daktaru nebuvai. Išmokai daktarauti, išmoksi ir kalbėti. Keikti ir meluoti juk moka kiekvienas — to nereikia mokintis. O juo kas daugiau moka keikti, meluoti, kitus peikti, save girti ir šiaip visokius menkniekius pliaukšti, tuo tas daugiau tamsiajai miniai patinka. Tavo prakalbų klausyti apšviesti žmonės neis, todėl gali keikti, kiek tik išgalėdamas, visus tuos kurie nepritaria Krucijados partijai. Taipgi turi žinoti, kad mūsų Krucijada kitoms partijoms ir kitokių pažiūrų žmonėms nepripažįsta teisės gyventi. Taigi meluoki ir peiki kitus, kiek tik tavo seilė tesės. Pagaliaus Krucijados partijos visas programas melais parentas, todėl kas daugiau meluoja, tas arčiau partijos principų stovi.

Taip pamokintas ir padrasintas Julijus Baltasis pradėjo prakalbas sakyti. O jis kalbėdavo!... Kalbėdavo taip, kad net svetainių sienos raudonudavo iš gėdos. Ir tas Fabijui Garsiajam taip patikdavo, kad jis iškeldavo Julijų į padanges. Prie kiekvienos progos jį garbindavo ir statydavo pavyzdžiu kitiems Krucijados agitatoriams.

Rodosi, Fabijus turėjo tik džiaugtis susilaukęs tokio svarbaus veikėjo. Tačiaus jis nerimavo — jo sąžinė nedavė jam ramumo už kėlimą suirutės taip ruščioje valandoje. Pagaliaus, kad neušitraukus prakeikimo tėvynėje vargstančių, išbadėjusių viengienčių jisai sumanė pasiūsti "diplomatinę misiją" Tėvynėn, kuri turėjo kitas partijas apkaltinti, o Krucijados partiją išgirti ir iškelti iki debesų.

Kas atstovais bus tos "diplomatinės misijos"? — klausinėjo kits kito Krucijados vadai ir su drebančia širdimi kiekvienas mislija:

Bene man teks ta garbė?...

Daktaras Julijus Baltasis atliks tą misiją — tvirtai užreikšė Fabijus Garsusis. — Jisai nuolankiai manęs klausu, o priegtam moka puikiai keikti ir meluoti, todėl vaikai šiukštu! — užbaigė Fabijus.

Visi nulenkė galvas ir Julijus Baltasis, su savo adjutantų išvažiavo su svarbia misija.

(Užbaiga bus).

KONSERVATORIJA.

Lietuvių Muzikos Konservatorijon gali įstoti kiekvienas, kurs tik nori apsipažinti su gaidomis, pasimokyti dainuot, teoirijos muzikos, smuikos, ir kitų instrumentų. Už dainavimą ar kompoziciją — 10 lekcijų — 15 dol. Už smuiką, pianą ir kitus instrumentus — 10 lekcijų — 13 dol. Lekcijos paprastai pusvalandinės; gali gauti kiekvienas vieną, dvi ar tris lekcijas sąvaitėje, pagal sutarmės.

Direktorius
M. PETRAUSKAS,
769 Broadway, So. Boston, Mass.

"SANDARA"

(Buvusi "Ateitis")

AMERIKOS LIETUVIŲ TAU-**TINĖS SANDAROS ORGANAS**

Metama kainuoja (Amerikoje) \$2.00

" (Užsieniuose) \$2.50

Pavienis numeris 4c.

Agentams duodama už platinimą ra-

batas.

"THE LEAGUE"

The Organ of the

LITHUANIAN NATIONAL**LEAGUE OF AMERICA.**

Editor

KASTANTAS NORKUS

Business Manager

JONAS KERRDIEJUS

Yearly Subscription:

in the United States \$2.00

Six months \$1.00

To Foreign Countries \$2.50

Kreipiantės rašykite:

"Sandara"

266 W. Broadway, So. Boston, Mass.

Atsiunčiamieji Redakcijai rankra-

ščiai turi būti su autoriaus parašu ir

antrašu. Rankraščius Redakcija taisy-

tr trumpina sulig savo nuožūros.

Netinkantieji spaudai smulkesnieji

rašai (korespondencijos, eilės ir t. p.)

naikunami ir autoriams negrąžinami.

Tik Steigiamasis Seimas
Išgelbės Lietuvą.

"Sandarą" jau pasiekė Lietuvos laikraščiai aiškinanti ketvirtojo Lietuvos ministrų kabineto rezignavimo priežastis.

"Darbas", "Lietuvos Ukininkas", "Socialdemokratas" ir kiti rašydami apie ministrų kabineto rezignavimą pažymi, kad dabar Lietuvos valdžios rolė yra neišpasykintai sunki, kuomet neturinti pagelbos iš užsieni vieniams nuvargintiems Lietuvos gyventojams reikia vesti mirtiną kovą su besiveržiančiais į Lietuvą užpuolikais.

"Socialdemokratas" pasako, kad Slezevičiaus kabinetas negalėjo dėl to išsilaikyti, kad jis buvo sudarytas iš įvairiausių partijų žmonių, kurių tarpe kildavo nepasitikėjimas vienu kitais ir veton augščiausio, bendro tikslo — gynimo Lietuvos darbo žmonių teisių nuo darbdavių išnaudojimo ir nuo lenkų, rusų ar vokiečių įsiveržimo į Lietuvą — ministrai leisdavo laiką, dėdavo daug pastangų, kad susekt vieni kitų planus, nuomones.

Iš Lietuvos laikraščių taipgi matyti, kad dabartinis Lietuvos ministrų kabineto pirmininkas neturi ganėtinai pasitikėjimo Lietuvos liaudyje. "Socialdemokratas" Galvanausko pastojimą Liet. min. kabineto pirmiminiku vadina caristo Kolčako laimėjimų, nežiurint to, kad inž. Galvanauskas yra senas socialistas.

Lietuvos Soc. Liaudininkų Demokratų partijos valdyba prašalino iš partijos Galvanauską, kuris susitaręs su prezidentu Smetona vadaus reikalų ministerio vietą pavadė krikšč. - dem. Dr. Alizėjui Draugeliui, o susisiekimo ministerio vietą pavadė kitam kr. - dem. J. Carneckiu.

Apsaugos ministerijos valdytoju paskirtas Liutukas, kuris dabar pildo ir vyriausiojo karės vado pareigas. Jo padėjėju yra A.

Merkis, Švietimo ministru yra J. Tubelis, teisingumo min. — Liudas Nareika, užsienio — prof. Voldemaras.

Taigi pasirodo, kad Galvanausko kabinetas per daug "bespalvis" ir dėl to greit galime išgirsti apie naujas permainas.

"Darbas" nurodo, kad nė iš venos, nė iš ivairių partijų sulipdytas ministrų kabinetas nepajiegs tinkamai Lietuvos valstybinį vairą valdyti, bet jį tinkamai galės valdyti vien tik Lietuvos steigiamojo seimo pastatyta valdžia, vien Lietuvos darbo žmonių išrinkti atstovai iš savo tarpo.

Tos nuomonės ir mes laikomės ir nekantriai laukiame, kad kaip galint greičiau Lietuvoje būtų suauktas Steigiamasis Seimas.

Seimas ir Agitacija.

Jau "Sandaroje" esame minėję, kad laikinoji Lietuvos valdžia yra paskelbusi steigiamojo Seimo šaukimo ir jo vedimo taisykles.

Dabar mus pasiekė žinios, kad Lietuvoje varoma didelė klerikaliska agitacija idant į Lietuvos valdininkų tarpą galėtų įsispraust dykaduoniai kunigai ir šiaip ne darbo žmonių teisių gynėjai.

Sakoma, ta agitacija varoma Amerikos klerikalų pinigais. Sakoma, kad ir kunigo Laukaicio misija su tuom surišta. "Darbininko" redaktorius p. Gudas, kuris stovi prie klerikalų slapybių fabriko, lapkr. 2 d. W. Lynn, Mass. prakalbose užreikšė, kad kun. Joną Žilinską norima rinkti Lietuvos prezidentu. Tą pasakoja iš Lietuvos sugrįžęs Vaškas tą rašo klerikalų spauda.

Ši biauiri klerikalų agitacija varoma Lietuvos laisvės praužiai. Bet mes žinome, kad Lietuvos darbo žmonės nulaužė ragus kunigams Bartuška, Oliševskiui ir jų sėbrui Garbriui, tat pilnai tikime, kad dabartinė klerikalų agitacija vien tik didesnę pasipiktinimą klerikalais Lietuvos darbo žmonėse sukels, o steigiamasai Lietuvos Seimas valdžion išrinks tikrus Lietuvos mylėtojus ir darbo žmonių atstovus, kurie išves Lietuvą į skaitų laisvės ir teisybės kelią.

Žukauskas ir Vyčiai.

Amerikos lietuviai vyčiai vis renka auksą pirkimui auksinio kardo generolui Žukauskui. Lyg ant pa juokos vyčiai renka darbininkų pinigus auksiniam kardui, kuomet badaujanči ir nuogi Lietuvos žmonės šaukiasi pagelbos.

Mes žinome, kad Lietuvos karinės ministerija priverstė generolą Žukauską atsisakyti, kadangi jis kovavo vien tik prieš rusų bolševikus, o prieš lenkus nenorėjo tinkamai kariauti.

Žukauskas buvo gabus karininkas, bet senoviškos orientacijos žmogus ir kaip tik jis nepavedė tinkamo spaudimo prieš besiveržiančius į Lietuvą lenkus, tat kilo bruzdėjimas lietuvių karininkų tarpe ir jeigu Žukauskas būtų nerezignavęs, tat būtų kilusi revoliucija, kuri būtų palietusi paties prezidento sostą.

Lietuva turi daug gabių jaunesnių karininkų, kurie sugebi nugalėti netik bolševikus, bet ir cariskus ir lenkiškus arba vekiškus užpuolimus.

Paprastai vyčiai daro tai, ką jų vadai jiems liepia. Bet jeigu vyčiai ištiesų siųstų aukšnij kardą generolui Žukauskui, tat reikėtų labai paabejoti apie vyčių vadų ištikimybę Lietuvai.

Apžvalga.**Lietuvos Partijų Pareiškimas.**

"Lietuvos Ukininkas" No. 27, paduoda Lietuvos partijų pareiškimą, po kuriom stovi parašai: V. Poželos, Liet. Soc. Dem. Partijos atstovo; Dr. M. Nasvyčio, L. Soc. Liaud. Dem. Part. atst.; V. V. Sidzikausko Dem. Liet. Taut. Santaros atstovo; M. Krupavičiaus, L. Kr. Dem. atstovo; J. Špakevičiaus, Tautos pažangos; J. Šimoliuno, Neprik. kuopos ir vieno Liet. Žemdirbių Sąjungos atstovo.

Ten pasakoma, kad vadaus politikos ir ekonominių tgmimo klausimus tuomet galėsime nuspresti, kuomet turėsime savitą ir nepriklausomą Lietuvą.

Pareiškime laikinoji Lietuvos vyriausybė karštai kviečiama vykinti šiuos dalykus:

1) imti ginklo ne tiktai prieš bolševikus, bet ir prieš besiveržiančius į mūsų valstybę lenkų legionus ir įsibrovusius draug su vokiečiais Kolčako batalionus;

2) šalinti iš žvalgybos ir štabo, kurio rankose krašto apsauga, visus, valstybę neištikimus lenkų ar rusų žmones;

3) šalinti tokius pat gaivalus, kur jų yra, ir iš kitų mūsų valstybės įstaigų;

4) mažinti ekonomijos reikalams ministerijų skaičių, be kurių mūsų valstybė gali apseiti;

5) mažinti ir valdininkų skaičių, be kurių einamas darbas gali vykti;

6) steigti demokratines visam kraštui vienodais pagrindais nustatytas savivaldybės įstaigas;

7) eiti neatidėtinai prie Steigiamojo Seima;

8) įstatymais apdrausti darbinikus nuo dvarininkų naudojimo;

9) veikia paskelbti įstatymą, kuriuo konfiskuojamas turtas visų, — nusidėjusių Lietuvos nepriklausomybei;

10) varžyti valdininkų savivaldumą ir budriau prižiūrėti jų pareigų atlikimą;

11) panaikinti, kur galima, karo padėtį ir duoti spaudos, žodžio ir susirinkimų laisvę tiems piliečiams, kurie stovi ant Lietuvos nepriklausomybės pagrindų ir dirba valstybės kurimo darba.

Nors Suv. Amerikos Valstijose gyvena šešta dalis visų lietuvių, vienok ji taip susiskaldžius, taip sudemoralizuota, kad dar iki šiol nė vieno bendro darbo dėl Lietuvos neatliko.

Lietuvos lietuvių partijų bendras pareiškimas turėtų, privest ir Amerikos lietuvių užsimastyt apie bendrinimą ir didinimą darbo dėl Lietuvos gelbėjimo.

Apie L. N. F. Sekretariata.

A. L. T. T. posėdyje spalio 23 d tarpe kitų nutarimų yra vienas štai koksai: "Pasiulyti Liet. Nepriugulmybės Fondui keletą sumanyimų ir tų tarpe įsteigimą nuolatinio sekretariato".

Šis Tarybos nutarimas taip neaiškus, jogei sunku suprasti, ką tuomi norima pasakyti. Antras dalykas, LNF. yra Sandaros įstaiga tat tokius patulimus darant reikėtų tarties su Sandara, jeigu norima rimtai kalbėti.

Dabar LNF. sekretariata veda p-lė P. Jurgeliutė ir reikia pasakyti, kad ji tą darbą atlieka pavyzdingi.

Šiame "Sandaros" numeryje telpa p. K. Jurgeliuno straipsnis, kuriame sakoma, kad L. N. F. sekretariatas turi būti Sandaros ofise.

Jeigu taip mano ir Taryba, tat jos nutarimas nēar vsai bergždžias.

"Laisvė" Parenka narius Sandarai.

Komunistų dienraštis "Laisvė" cituoja iš "Dirvos" apginimą, raginantį darbininkus nestreikuoti ir klausia, ar už tai "Sandara" neužprotestuot prieš "Dirvą", ar "Dirvos" red. p. Karpavičius už tai bus išbrauktas iš Sandaros.

"Laisvė" atmena, kad panašūs gąparginimai tilpo ir socialistų spaudoje, bet tuomet ji nerašė editorialo, kad "Socialistų laikraštis bando sulaužyti steiką."

Gi braukti p. Karpavičių iš Sandaros, mes turime lygiai tokią tiesą, kokią tiesą turi "Laisvė" braukti kun. Kemešį iš Liet. Komunistų Sąjungas, nes p. Karapvičius jau antri metai nepriklauso prie Sandaros.

Dabar klausimas, ar "Laisvė" atšauks savo skelbtą "tiesą".

AMERIKOS LIETUVIŲ KOLONIJOS, RENGKITES ŠUTIKTI LIETUVOS LAISVĖS VARPĄ.

Lietuvos Laisvės Varpas ir krutantieji paveikslai, kurie buvo nuimti laike Amerikos Lietuvių Seimo ir Laisvės Varpas išleistuvių parodoje, jau atlankė Chicagos lietuvių kolonijas. Jis nepo ilgo rengiasi iskliauti į vakarines ir rytines Amerikos lietuvių kolonijas.

Kartu su laisvės Varpu keičia ir krutamieji paveikslai, kurių yra 5,000 pėdų ilgio ir bus rodomi visose Lietuvos kolonijose.

Vakarinių ir rytinių valstijų lietuviai pradėkite rengties, kad kuopukiausiai Lietuvos Laisvės Varpą priimtumėte ir gausią auką ant Lietuvos Laisvės aukuro sudėti galėtumėte.

Neseniai Chicagoje Išganyimo Armija (Salvation Army) surinko virš \$350,000. aukų. Šią savaitę žydai pradėjo rinkti auksą dėl karės nukentėjusių žydų Europoje. Visoje Amerikoje jie yra pasirengę surikti nemažiau, kaip \$35,000,000. Vien Chicagos žydai mano surinkti virš \$6,000,000.

Belgijos Kardinolas Mercier, dar tik ką atvažiavęs Amerikon, per pirmą viešą priėmimą New Yorke, į dvi valandi laiko sudėjo \$1,000,000. Syracuse N. Y. per toki pat viešą priėmimą, į dvi valandi laiko sudėjo \$1,000,000. Chicagoje per viešą priėmimą, kuris atsiuvo Auditorium Teatre, į dvi valandi laiko Kardinolui Mercier sudėta \$20,000. Bet Chicagiečiai bėdavoja, kad jie tiek mažai aukų sudėjo ir tuom davėsi mažesniems miestams save apjuokti. Dabar iš visos galės rengiasi ir nori darikti iki \$100,000.

L. Laisvės Varpas bus vienas iš didžiausių Lietuvos gelbėtojų, jis atlankys visas didesnes Amerikos lietuvių kolonijas ir rinks auksą Lietuvai ir mūsų broliams nuo karės nukentėjusiems.

Kaip mes prie priėmimo Lietuvos Laisvės Varpas prisirengsime? Ir kiek tuomet atjausime mūsų brolių vargus ir Lietuvos Laisvę? Kiek aukų ant jos aukuro sudėsime? — Tas viskas priklauso nuo mūsų pačių noro, veiklumo ir prisirengimo priimti tą brangų ir garbingą per amžius nemirštamą svečių, Lietuvos Laisvės Varpą.

Dėlto visos kolonijos susbruskite ir jau iš kalno rengkitės, kad kuogeriausiai priėmus Lietuvos Laisvės Varpą ir gausią auką jam sudėjus, — kad jis važiuodamas Lietuvon išsivežtų nemažiau kaip vieną milijoną dolarių aukų.

Sulyg Amerikos Lietuvių Seimo nutarimų yra rengiama didelė ir puiki Laisvės Varpas knyga. Kas auksą tų vardas bus įrašytas į tą puikią L. V. knygą, kurią kartu su varpu išsiųsime Lietuvon. Ji ten nuvargusiems Lietuvos gyventojams liudys gausią Amerikos lietuvių auką.

Lietuvos Varpas maršrutas neužilgo bus paskelbtas laikraščiuose. Visos lietuvių kolonijos, tēmykite.

Lietuvos Laisvės Varpas Komisija.

VISOKIOS ŽINIOS.**BROOKLYN, N. Y.****Prakalba ir Aukos**

Nedėlioje, lapkričio 2, A. L. T. S. 1-ma kuopa parengė prakalbas New Plaza Hall, kur kalbėjo M. J. Vinnikas, Egzekutyvio Komiteto pirmininkas iš Washingtono. Žmonių prisirinko pilna svetainė. P. Vinnikas aiškiai išdėjo Lietuvos žmonių ir valdžios siekius ir darbus, ir ragino klausytojus visą tą paremti, ką publika ir padarė, paaukodama apie \$3,050-00.

J. O. Sirvydas ragino brooklyniečius be skirtumo suverti vieną Lietuvos Tarybą, kuri veiktų Lietuvos naudai.

P. Mikolainis.**LIETUVIŲ KAREIVIŲ ATSIŠAUKIMAS Į AMER. LIET. VISUOMENĘ.**

(Luzerne's apskr., Pa. valst.)

Mes kaip kovotojai už pasaulinę laisvę — už demokratiją ir budami Suv. Vals. kareiviais dabar matydami mūsų tėvynės Lietuvos kritišką padėjimą, mes Luzerne's apskr. kareiviai susirinkę spalio 19 d. po apkalbėjimo šio dalyko. užreikiame, kad lietuvių kareivių seimas suaukti yra butinai reikalingas.

1) Turime pasiūsti rezoliuciją Francijos premjerui Clemenceau ir jo kabinetui prašant pripažinti Lietuvos Nepriugulmybę su jos etnografinėmis ribomis;

2) Reikalauti Suv. Valst. Kongreso, kad lietuviams daleistų liuosai organizuoti buvusius kareivius Suv. Valst. karuomenėje, juos išleidžiant gint savo tėvynę Lietuvą.

Todel lai buna suprasta ir patvirtinant visoms Amer. lietuviškoms partijoms; jų organuose plačiai šį sumanyimą išgildeus, lai jos pritaria duodant savo moralę pagelbą seimo sušaukimui.

Pasirašome:

Juozas Diegnis, pirm.;
V. Klimavičė, vice-pirm.;
P. Vaičiulis, sekr.;
B. F. Kubilius, rez. sekr.

CAMBRIDGE, MASS.**Dvejos Prakalbos ir Vakarai.**

Spalio 22 d. pas mus kaibėjo bolševikos Bimba. Niekino viską, ką tik galėjo niekinti. Publika užsilaikė ramiai kol jis pa baigė prakalbą, o po tam buvo duoti klausimai. Keletą iš tų klausimų čionai paminėsiu:

1. Kas tamstai apmoka už tokią judošiską prakalbą, ar partija, ar kas kitas?

2. Kodėl jūs šaukiate "darbininkai vienykitės", o savo partiją suskalbėte į kelias dalis?

3. Kodėl jūs kviečiate vyčius prisirašyti prie juvų partijos, o socialistus varote lauk; ar vyčiai geriau supranta darbininkų reikalus negu socialistai?

Spalio 25 d. Jaunuomenės draugija surengė vakarą. "Teatrališkas ratelis" sulosė 3 juokingiausius veikalus: "Kas Baily", "Kvailas Aptiekorius" ir "Daina be Galo". Piblikos buvo pilna svetainė, ir visi likos labai užganėdinti. Prisijuokė kiek norėjo. Bet kad užkengti tam gražiam vakarui, tat bažnytiniai vyčiai išlindo iš bažnytinio sklepo ir tą patį vakarą surengė neva koncertą, miesto svetainėje. Bet ant koncerto atėjo žiurėtojų apie du tuzinai. Dabar jie turės gražų pasimokinimą, nelysti kitiems už akių, nes atžagareiviškų elementų gadynė su jų pasisėkimais pasibeigė.

S. Parimskis.

DARBININKŲ REIKALAUJAMA.

Finishers ir kriaudiai reikalingi dirbti prie vyriškių overkotų. Gera proga nuolatiniam darbiui už gerą užmokestį. Atsišaukit:

FRANK RUSSELL.

60 Thayer St., Boston, Mass.

NAMINIS GĖRALAS; APYNIAI — SELYKLAS. PUIKUS GĖRĪMAS.

Ypatingai sutaisyta patyrusių vyrų ir perstatomas naminių gėralų Yra putojantis su tikru skoniu. Sutaisyta, iš kurio pasidaro 5 galionai; prisiūsim gavę nuo jūsų \$1, del 20 galionų kainuoja \$2.50, pilni nurodymai su kiekvienu užsakymu. Pabandykit ir persitikrinsit. Pasarga: nevertokit mieles. Tai yra prieš įstatymus. Knyga pilna receptų bus jums išsiųsta gavus nuo jūsų \$1.

INTERSTATE DISTRIBUTORS

27 East Grand River Ave., Detroit, Mich.

Nerašyk laiškus kaip su vištos koka, rašyk juos su mūsų typewriteriu. Daugelis žmonių rašo neaiškiai. Ši mašina yra pigi, bet gera. Vaikas gali ant jos rašyti ir įvalandą laiko buti ekspertas. Kiekvienas biznierių; agentas ir draugijos sekretorius privalo turėti typewriterį, nes neaiškūs raštas daro blogą įspūdį. Mūsų mašina turi patogų sustatymą raidžių ir kainuoja tik \$2.75, didesnė \$6.75, ima popierą 9 col. pločio. Turim taipgi kita mašiną su kuria galima rašyti taip gerai kaip kad ant tos kuri kainuoja \$100, ir kainą tik \$18.50. Kiekviena mašina yra tvirtai sudėta ir užmokam persiuntimo lėšas. Prie kiekvienos mašinos yra naudingi žinymai kaip ją vartoti. Pasiųsk savo užsakymą šiandien.

Universal Distributing Co.

Dept. 278;

36 Madison Sq., Station, New York; (45) N. Y.

DU PUIKŲ NAMAI PARSIDUODA SŌ. BOSTONE.

Vienas 3 šeimynų, 15 kambarių, su visais įtaisymais ir su lotu žemės šale, ant Columbia Road. Kaina dar po senovei.

Kitas, 3 šeimynų namas, 18 kambarių su visais įtaisymais ant L St. Labai pigiai kaip del šių laikų. Agentai šių namų neturi. Atsišaukit.

"Sandaros" Ofise,

366 W. Broadway, So. Boston Mass.

Tel. Richmond 2957-M.

Dr. David W. Rosen

Gydo visokias ligas, chroniškas ir slaptas vyrų ir moterų ligas. Valandos: nuo 8 ryto iki 8 vakare.

321 Hanover st., Boston, Mass.

Dr. Paul J. Jakmauh

(Jakimavičius)

Priėmimo valandos: nuo 2 iki 3 val. po pietų ir nuo 7 iki 8 val. vakare.

509 Broadway, Kampas G St., So. Boston, Mass. Telephone South Boston 502

DR. J. JONIKAITIS

Chirurgas ir Gydytojas
495 E. BROADWAY, SO. BOSTON, MASS.
Tel. S. B. 1771.

Valandos:
Nuo 9 iki 11-tos iš ryto
Nuo 1 iki 3 po pietų
Nuo 7 iki 9 vakare.

BIBLIJA

Tai yra visas Šventas Raštas, Seno ir Naujo Testamento. Ši Biblija yra tikra, pilna, lietuviška, lietuviškais raidėmis; pagerinta per kun. M. X. Mockų, labai naudingomis rodyklėmis, susideda iš 66 knygų, 1189 perskrymų, 31173 padėjimų. Audimo stiprus apdaras, aukso titulas, gera plona popiera, rausvi kraštai, kaina \$3.50. Roan skuros linknus apdaras, aukso titulas, geresnė ponesnė popiera, rundini kampai, burnišuoti raudoni kraštai, kaina \$4.50. Roan skuros linknus uždengiantis knygos kraštus apdaras, aukso titulas, ekstra gera plona popiera, rundini kampai, rausvai auksuoti kraštai, kaina \$5.50. Užsakymai bus išpildyti tuojaus. Prisiuntimas bus apmokėtas. Pinigai siūsti yra geriausiai per pašto arba ekspreso money orderį. Adresuoti reikia šitaip:
M. X. MOCKUS
255 Broadway, So. Boston, Mass.

Tęslingiausia ir geriausia lietuviška

APTIEKA

Sutaisau receptus su didžiausia atyda, nežiurint, ar tie receptai Lietuvos ar Amerikos daktarų. Tai viena tinė lietuviška aptieka Bostone ir Massachusetts valstijoje. Gyduolių galite gaut kokios tik pasaulij yra vartojamos. Galit reikalaut per laiškus, o aš prisiūsiu per expressa.

K. ŠIDLAKSAS

Aptiekorius ir Savininkas
226 Broadway, Kampas C Street, SOUTH BOSTON, MASS.
Telephone South Boston 21014 ir 21013

Telephone So. Boston 605

LIETUVIŠKAS

Advokatas

WILLIAM F. J. HOWARD
Lietuviška pavardė buvo Vincas F. J. Kavaliauskas

315 W. Broadway
SO. BOSTON, MASS.

Bell Phone Dickinson 3995 M.

Dr. Ignotas Stankus

1210 S. Broad St., Philadelphia, Pa.

Lietuvis Daktaras ir Chirurgas.
Ofiso Valandos:
Nuo 9 rito iki 5 po pietu
Vakarais, Ketverge nuo 6 iki 9 P.M.
Nedėliomis iki 4 po pietu.

Jūs galite turėti pas save namuose puikaus naminio alaus. **ALUS** Padaryto iš geros Selyklos ir Apynių, kainuos 20c. galionas.

KAM JUMS RUPINTIS — PASIDARYKITE SAU ALAUS NAMIE.

Mūsų sutaisymas iš apynių labiausiai tinka naminiam darymui gėrimui iš jo galima padaryti pastiprinantį gėrimą arba girą. Jis yra sutaisytas iš grynai sveikų ir daugiausiai užganėdinančių sudėtinių.

Mūsų surašas užganėdintų kostumerių auga kasdien tukstančiais, kas rodo, kad mūsų sutaisymai labai tinka žmonėms. Jis yra sutaisytas žmonėms, kurie gana ilgą laiką darbuvoši šioj srityj, idant jums suteikus progą turėti puikaus alaus namie.

Pardavinėsimė per trumpą laiką. Nes nuo Sausio, 1920, bus užgintas pardavinėjimas, todėl patartina jums pasinaudoti šia proga ir pasipirkti užtektinai ateičiai. Gavę nuo jūsų vieną dolerį (\$1.00) mes prisiūsim šį sutaisyimą, iš kurio galėsite sau pasidaryti 5 galionus puikiausio alaus, putojančio ir su skoniu tikro alaus. Su sutaisyimu prisiūsim nurodymą padaryti alaus.

SIS SPECIALIS PASIULIMAS TESIS TIK PER 30 DIENŲ

Sutaisymas ant 20 galionų alaus kainuoja tik \$2.50. Pirkdami taip jūs suėdysite \$1.50. Ligšios dar teisės negina siuntinėjimą šio sutaisyimo. Jame visai nėra alkoholio. Jis pasidaro tikta darant gėrimą pagal mūsų nurodymą kurį mes prisiūčiame, ir kuris yra jums suprantamas.

Siuskite savo orderį šiandien ir mes jums prisiūsim greitai. MĖS GVARANTUOJAME JUMS UŽGANĖDINIMĄ.

Mūsų knygutė pilna receptų rodančių kaip padaryti namie viskė, alų, vyną ir kitokius puikius gėrimus. bus jums išsiūsta gavus nuo jūsų vieną dolerį pinigais arba money orderį.

Rašykite šiuo adresu: Michigan Wholesale Home Brew Supply Co., 281 FARNSWORTH AVE., DETROIT, MICH.

Žinomas per 25 metus ir Valdžios prižiūrimas

Henry J. Schnitzer State Bank

Pavelijant Suvienytų Valstijų Valdžiai kaip pirma taip ir dabar

SIUNČIA PINIGUS Į LIETUVĄ

ir gvarantuoja

Norinčius gauti prekes pinigų ir kitų žinių meldžiame kreiptis pas:

Henry J. Schnitzer State Bank

141 Washington Street, New York, N. Y.

DUONA KURI ĮMAISYTA SU PIENU

Reikalauk

savų

grosernių

pirkti

šios

duonos

GROCERS BAKING COMPANY

21 Hillsboro st.

Dorchester, Mass.

GREITA PAGELBA

Silpnybės, paeinančios nuo persidirbimo, palūšimo, sąnarių ir raumenų sustingimo, skausmu stėnose, yra greitai pašalinamos, vartojant

PAIN-EXPELLERI

"Drauga Reikale"

Šeimynos, kurios kartą dažinąjo jo vėdintią jėgą, daugiau be jo neapsieina. Yra tik vienas Pain-Expelleris ir del jaus apsaugojimo, jis yra paženkintas mūsų vaizbaženkliau

ANCHOR (Ikaras)

Jeigu ant pokelio nėra vaizbaženkliau ikaro, tai jis nėra tikras ir jaus tokio neimkite. Visose aptekose po 35c. ir 65c. Taipgi galima gauti pas išlirbėjus: F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Lietuvos Atstatymo Bendrovė

LITHUANIAN DEVELOPMENT CORPORATION

Pirmiausi ir Didžiausi Lietuvių Korporacija Amerikoje.

JAU IMPORTĄ Į LIETUVĄ PRADEJO. TUOJ PRADES EXPORTĄ IŠ LIETUVOS. KAUNO SKYRIUS VEIKIA KUOGERIAUSIAI, JIS SUSIDARĖ IŠ INTEKMINGIAUSIŲ ŽMONIŲ LIETUVOJE. VEDEJU A. L. BENDROVĖS LIETUVOJE YRA A. VOSYLIUS.

Tamstos bukite draugais garbingų žmonių.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė, kad patarnauti Lietuvos Atstatymo darbuose, sutvėrė skyrių vietos veikėjai ir įtekmingiausi žmonės Lietuvoje. Į valdybą parinkti šie asmenys: — agronomas JONAS SMILGEVIČIUS, buvęs vedėjas Alfa Nobelio firmos Varšavoje, po to buvęs organizatorius ir vedėjas "Vilijos"; A. PRUŠAS, buvęs vedėjas banko Petrograde, rašytojas kooperacijos klausimuose veikalų dabar yra vedėjas Lietuvos Prekybos Banko, kuris yra taipgi ir Lietuvoje valdžios banku. JURGIS BALTRUŠAITIS, buvęs vedėjas ilgą laiką "Žagrės". Marijampolėje ir gerai žinomas vaizdininkas. ANDRIUS VOSYLIUS,

buvęs "Vilijos" fabriko vedėjas ir dabar yra vedėjas LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖS.

Kiti nariai: — ST. ČIURLIONIS, prezidento Smetonos asmeninis sekretorius ir Lietuvos raštinės vedėjas.

VILIUS GAIGALAITIS, Mažosios Lietuvos Tarybos pirmininkas, buvęs Vokietijos Reichstago narys per 9 metus.

Dr. J. ALEKNA, Lietuvos Tarybos narys ir Lietuvos Raudonojo Kryžiaus pirmininkas. SALEMONAS BANAITIS, žinomas spausdėninkas ir knygų leidėjas Kaune, narys Lietuvos Tarybos, baigęs Petrogrado Institutą. Dr. A. SLIŽYS, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus viršininkas. PRANAS SMILGEVIČIUS, valdininkas Lietuvos Prekybos ir Pramonės ministerijoje. Agromonas J. KRIAUCIUNAS, žemės

Ukio Ministerijos direktorius. J. KAUNAS, Intendantūros Valdininkas. I. DOBIKEVIČIUS, Lietuvos valdžios paskirtas direktorius prie Pramonės ir Prekybos Banko. P. TAMOŠEVIČIUS, kasininkas Valstybės izdo Šiauliuose. Pramoninkas J. GUSTAITIS. (Brolis Kun. A. Gustaičio, poeto). A. RIMKEVIČIUS, spausdėninkas iš Vilniaus. P. LEONAVIČIUS, Lietuvos Raudonojo Kryžiaus valdininkas, ir k.

Lietuvos Atstatymo Bendrovė turi viso 50 narių Lietuvoje. Ar tamstos nenorėtumet ir-gi rastis tarpe jų ir veikti Lietuvai naudingą darbą?

Laiko palikimo labai mažai įstojimui į Lietuvos Atstatymo Bendrovę.

Šėrai Lietuvos Atstatymo Bendrovės pardsidavinės tik lig NAUJŲ METŲ. Kas tik gali įstoti turi pasiskubinti nes pavėlinę negaus pirkti.

Senieji nariai kviečiami pirkti daugiau šėrų.

Šiomet yra padaryta tiek pelno, kad bus galima ir daugiau išmokėti dividendų. Už pirmą pusmetį jau išmokėta 4% už idėtus pinigus į Lietuvos Atstatymo Bendrovę.

Už antrą pusmetį bus išmokėta DAUGIAU NEGU 4 NUOŠIMČIAI. Ir dividendai augs kitais metais greičiau kaip pusmečiais.

ŠĖRAS \$10. —

Negalima imti mažiau kaip 5 šėrus.

JEIGU NORITE SAVO DRAUGUI PADARYTI TIEK GERO, KAD JIS GALĖTŲ UŽ SAVO PINIGUS KAS PUSKETIS DIDELIUS DIVIDENTUS GAUTI, PRIKALBINKITE JĮ IDĖTI PINIGUS Į LIETUVOS ATSTATYMO BENDROVĖ.

Įgaliotiniai ir draugai darbuokitės: juo bus greičiau užbaigus darbas pardavinėjime šėrų tuo didesnis pelnas liks. Visais reikalais kreipkitės:

Lithuanian Development Corporation,

Lietuvos Atstatymo Bendrovė

320 FIFTH STREET,

NEW YORK, N. Y.

Lietuviai Amerikoje

WESTFIELD, MASS.

Liet. Liuosybės Sav. Prkalbos. Spalio 19 Liet. Gelb. Drg. 49 skyrius surengė prakalbas Liet. Lūos. Savaitės paminėjimui. Kalbėtojas buvo Dr. J. Jonikaitis iš Sd. Bostono, pirmininkavo p. S. Minkus L. G. Drg. 49 sk. pirm.

Gerb. Dr. J. Jonikaitis labai nuosekliai išaiškino Lietuvos likimą ir reikalą remti Lietuvą aukomis. Visi be skirtumo aukausime į Liet. Nepr. Fondą, nes mūsų broliai Lietuvoje gyvastis guldo už Lietuvos neprigulmybę, — sakė Dr. Jonikaitis.

Antroje dalyje gerb. Dr. Jonikaitis kalbėjo apie sveikatos užlaikymą. Publika neišpasakytai džiaugiasi taip pamokinančiomis prakalbomis.

Paskiaus kalbėjo D. L. K. Vytauto Dr-jos pirm. p. J. Jerusevičius, kuris įspūdingai nupiešė lietuvių kovą už laisvę ir ragino nekreipiant domos į partijas visiems bendrai gelbėti Lietuvą.

Po \$10.00 aukavo: Juozas Žekonis, Jokubas Gerdivinas.

Justinas Žala \$5.00.

Po \$1.00: F. Kašlonis, V. Maslauskas, S. Minkus, J. Jarušas, K. Skrebutėnas, J. Žekonis, P. Lukšis.

Po 50c.: J. Petkus, J. Kičienė, V. Kičas, S. Petkus, S. Arlauskas, K. Adomaitis, V. Zenka, J. Jegelvičia.

Viso su smulkomis \$38.68. Padengus išleidas pasiūsta per "Sandarą" į L.N. Fondą \$30.50c.

Komitetas. P. S. — Aukos priimta ir bus perduota į L. N. F. Red.

CLIFFSIDE, N. J.

"Progresyviškos Prkalbos."

Liet. Moterų Progr. Susiv. Am. 68 kp. spalio 20 d. parengė prakalbas. Rimtos prakalbos yra geras dalykas, bet mūsų moterėlės persikvietė tulą Jukelį, kuris tik apie riebias moteris, trumpas dreses, pirmas naktis ir šiaip apie "progresyviškus" dalykus kalbėjo. Tas neišauklėtas sutvėrimas dar šmeižė tuos lietuvius, kurie su pasišventimu dirba dėl Lietuvos. Gėda progresistams užsidėti su tokiais nepraustaburniu, kurio kalbą šlikštu minėt laikraštįje.

Tautininkas.

NEWARK, N. J.

Lietuvių Tarpe.

Spalio 16 d. atsiuvo Liet. Neprigulmybės Fondo vietinio skyriaus susirinkimas, prisirengimui prie Liet. Laisvės Savaitės. Pirmininkavo gerb. V. Ambrazevičius, o kalbėjo p. Martus. Publika buvo patenkinta, tik davatkos purtėsi, kuomet buvo išrodinėjama kunigų nedcrylices, kurias jie pildo dengdamiesi Lietuvos laudie užtarėjų vardais.

Aukavotų vardus pranešiu L. L. Savaitei praėjus ir vajui pasibaigus.

Spalio 5 d. pp. Puodžiūnas ir Truska rodė parvežtus iš Lietuvos paveikslus. Žmonės negalėjo sutilpti į salę. Daug įdomių, brangių, sugraudinančių dalykų pamatėme.

Newarkietis.

WESTFIELD, MASS.

Žmonės Susipranta.

Spalio 11, 12 ir 13 dienomis čia tęsėsi jomarkas, kur žmonės sunkiai uždibtus centus pylė dykaduonio kunigo penėjimui. Kunigas savo spyčiais kraskėsi, pludo visus jo kvailios komandos neklausančius, bet nieko nesakė prieš tuos savo katalikus, kurie vieni nuo kitų ėmė svaigalus ir

girtuokliavo. Patį kunigą žmonės matė su gyvanašle ir kitose kompanijose, vienok tie ponai savęs nepaiso, o tik biednus darbininkus pragaru baugina.

Tačiaus susipratę lietuviai juokiasi iš kunigo biznio ir vieni laisvai deda aukas Lietuvos sušelpimui.

Maleckas.

RUMFORD, ME.

Iš Teismo.

Spalio 27, "Grand Jury" išnesė nuosprendį, kad kun. Mockus turi sėdėti kalėjime nuo 1 iki 2 metų už niekinimą "šventų daiktų" savo prakalbose. Jo advokatai Morey ir Bagočius išgavo teisę naujam bylos nagrinėjimui ir Mockus tapo paliuosutas po \$1,500 kaucijos.

Buvo juokų, kuomet vietiniai bolševikai klausiami sakė prokurorui, kad jie tiki į Dievą, eina į Bažnyčią, poteriauja. Žmonės juokiasi, kad bolševikai su savo idėjomis tik pakampėse pasirodo, o viešumoje išsižada.

Mockaus gynomui sudėta aukų \$115.75, o Debso gynomui \$40.10. Rumfordiečiai, paaukaukime ir badaujantiems Lietuvos gyventojams nors vieną daliarį. Giriškų Jonas.

WATERBURY, CONN.

Pastabos Jaunimui.

Pas mus madoje yra rengti šokių vakarus. Kaip kada įvykta net po keturius savaitėje, ir nors tuos šokių vakarus rengia lietuviškos draugijos ir nors muzikantai buna lietuviai, bet šokiai daugiausiai buna griežiamai amerikoniški, nes jeigu kada pagriežia porą lietuviškų šokių, į vakarą tai jau labai gerai. Taip elgdamiesi vietos lietuviai daro didelę klaidą, nes ant tokių žaidimų vakarų mūsų jaunimas neturi progos gražiai pasilinksinti ir pasilavin'ti gražių lietuviškų žaislų. Ant tokių parengtų vakarų daugel susirenka italijonukų, žydų ir šiaip įvairių gatvinių padaužų. Nuėjus į tokius vakarus tai net galima žiūrėti, kaip tie padaužos stumdo nutvėrę msuų jaunas, dar augančias mergaites. Tiesa daug yra tokių lietuvių, kurios neužsideda su ta's padaužomis, bet gan daug yra tokių, kurios pucėtina kimba prie jų, nes teko patėmyti, jog nekurius lietuviškas per visą vakarą draugauja su lietuviškas gan rimtais vaikinais, gi pagalios apie 11-tą valandą pradeda šalintis nuo lietuvių ir prisiplaka prie tų padaužų, su kuriais išėjusios gan ilgas valandas trinas tamsiomis pakampėmis ir įvairūs valkatos išpaikina mūsų jaunas sesutes.

Taigi čia visoms draugijos bei šiaip organizacijoms reikėtų atkreipt atydą į tai ir rengiant šokių vakarus rengt tikrai lietuviškus, dorus ir tų negeistinių gaivalų visai neisileisti, kurie pažemina lietuvių vardą. Šiandiena, atgimstant mūsų tėvynei Lietuvai, turime visur ir visuomet būti tikrais lietuviškas ir stengties priaugantį mūsų jaunimą auklėti dorai ir tikroje lietuviškoje dvasioje.

K. Girkalniškis.

CHICAGO, ILL.

"Birutės" Koncertas.

Nedėlioje, 12 d. spalio, C. S. P. S. Svetainėje, Muzikos ir Dramas Draugija "Birutė" surengė puikų programų vakarą. Scenoje statė gerb. komp. Miko Petrauskas sutaisytą 2-jų aktų melodramą "Birutė".

Apie vakaro gerumą jau nėra ko nē kalbėti, kadangi "Birutės"

choras, vadovaujamas p. St. Šimkaus visados surengia gerus vakarus. Taigi ir šis buvo geras visais atžvilgiais.

Veikalas "Birutė" yra parasytas iš Lietuvos istorijos kryžiočių laikuose, kuomet lietuviai kovojo už savo tėvynę su žiauriais kryžiokais, ir gyvastį aukėjo del savo lietuviškas idėjų apgynimo. "Birutė" buvo nuskirta dievams sudeginimui ant auksuro, bet d. Lietuvos kunigaikštis Keistutis permaldavo ją, kad ji pagalios sutiktų likti jo žmonu — Lietuvos karaliene.

Paskutiniame akte buvo nepaprastai gražiai įrengta scenarija, atvaizdinanti girią, kur sukurtas žydinis rusena ir keturios vaidelytės saugoja tą ugnelę, kad neužgestų, o senas "Birutės" tėvukas sėdėdamas prie žydinio balzganų šviesoj skambina stygomis, vaidelytės klausosi. Susidedantis iš apie 40 mergaičių baltuose lietuviškuose rubuose, su rutų vainikais sustoję ratan dainuoja: "Garbė Žemaičiams" ir tt.

Publikos prisirinko pilna svetainė, kad ir tilpti beveik daugiau nebegalėjo.

Po vaidinimo "Birutės" choras vad. komp. St. Šimkaus sudainavo porą gražių dainelių. Už visą programų publiką apdovanojo "Birutė" gausiais aploдиментаis.

Paskui da buvo šokiai.

Sekantis Birutės choro vakaras įvyks 9 d. lapkričio. Bus sulošta juokingas forsas "Farmazonai".

M. J. S.

WORCESTER, MASS.

Worcesterio Lietuvių kareivių vakaras.

Nedėlios vakare, 26 d. spalio, Worcesterio Lietuvių kareiviai turėjo puikų ir įspūdingą vakarą. Neprasidėjus programai, vakaro vedėjai labai nustebo publikos didumu ir jos ramiu apsiejimu (išskyrus vaikus, kurie turbūt visur įlenda).

Programa prasidėjo dainuojant Lietuvos hymną prie kurio visi prisidėjo su giliausiu širdingumu. Toliaus vakaro vedėjas, gerb. B. Mingilas pasakė trumpą kalbėlę pasveikindamas svečius ir išaiškindamas vakaro tikslą. Sekantis programos buvo labai geras ir pariktinas, (nors reikia pripažinti, buvo biskutų perilgas).

Programo turinys buvo sekantis:

1. Ponas Zataveckas, mūsų žinomas veikėjas, pakalbėjo biskutų apie dabartinį Lietuvos stovį.

2. P-lė P. Traupitė ir p. P. Milius puikiai padainavo duetą, "Geismai ir svajonės", akomp. p-lei E. Traupitei ant piano. Iššaukti antru kartu padainavo dainą versta iš anglų kalbos, "Juokis kolei širdis rami".

3. Vyrų kvartetas susidedantis iš P. Strickio, A. Purvinskio, P. Milio ir P. Steponkaus (visi gerai žinomi daininkai) padainavo "Mjegok saldžiai" ir "Lakštingėlį".

4. J. Našukaitis, kometistas, ir J. Kurtinaitis, trombonistas, pagriežė duetą akomp. p-lei E. Traupitei.

5. J. Nušukaitis pagriežė korneto solo.

6. Ponas S. Valatka, lietuvis kareivis iš Newark, N. J., pasakė gyvą prakalbą apie Lietuvos dabartinius reikalus.

7. P. Strickis ir P. Steponkus atliko duetus "Seni, seni duok tabokos" ir "Motušeitė miela" akompanuojant p-lei M. Abračinskaitė ant piano.

8. J. Kurtinaitis atliko tormbono solo.

9. P-lė J. Mitrikevičiūtė gabią pagriežė piano solo "A trtp to Niagana".

10. Ponas V. M. Čekanauskas, kareivių raštininkas pasakė gilią prakalbą apie Lietuvą daugiausia paimta iš Lietuvos Is-

torijos lapų. Jo kalba geriausia patiko publikai ir labai nuštebino žmones, nes tai buvo beveik pirmutinis pasirodymas prieš publiką; jis parodė didelį gabumą apie kurį mažai kas žinojo pirm šito laiko. Jam partartina lavintis toliaus, ir trumpu laiku gali tapti vienas iš geriausių kalbėtojų, nes jis yra labai gabus ir dar jaunas vaikinias.

11. V. Šimkus atliko puikią saxofono solo.

12. P-lė M. Šukiūtė nauja dainininkė padainavo "Kur tas šaltinėlis?" ir "Jausk ir mylėk".

13. P-lė Abračinskiūtė skambino ilgą ir sunkų šmotelį ant piano "The Palms".

14. P-lė V. Timinskiatė, gerai žinoma Worcesterio dainininkė padainavo "Vai aš pakirščiau." Ant pabaigos programo visi vėl sučainavo Lietuvos hymną.

Aukų surinkta Lietuvos Kareivijos reikalams buvo \$95. 52. Visi, kaip rengėjai taip ir publika buvo užganėdinti vakaro pasėkmėmis.

Kareivių, kurie prisirašė su nuomone važiuoti į Lietuvą buvo net 10, tarpe kurių buvo vienas jaunas vaikutis kokios 16 metų, kuris išreiškė savo nekantumą, kad dabar negali važiuoti į Lietuvą.

Uodukas.

LAWRENCE, MASS.

Šis - tas iš Kronikos.

Atėjus rudens metui ir užsidiarius vasaros šiltoms dienelėms vietos lietuvių subruzdavo veikti šventadieniais bei šiaip liuosom darbo valandoms tai prakalbotomis, tai teatrais — koncertais, tai šiaip įvairiais pasilinksminimais bei pramogomis. Jau apie Lietuvių Piliiečių Klubo veikimą ir jo surengtas pramogas mateme kiek pirmeliaus "Sandaroje" šiuom tarpu vėta pažymėti sekamus parengimus.

Spalio 19 d. Lyros Salėje Lietuvių Duonkepkyklos kooperacijos vadyba buvo parengus agitatives prakalbas. Kalbėjo kun. Šleinis, pil. Marcalis ir kt. vietiniai. Lawrence lietuvių duonkepų yra keletas. Tuli net jau po 15 ar daugiau metų varo tą pramonę, bet nei kaip sau gero pavyzdingo gyvenimo nepadaro, taip nepadaro nei lietuviams, ypač lietuvių tautos reikalams, kaip panašiai, bet priešingai daro kitų tautų pramoninkai, vadinasi sako uždario dalį duoda savo tautos labdarīgiems bei apšvietos reikalams; bet mūsų lietuvių pramoninkai, bent iki šiam laikui, visgi savo uždarbį palikdavo... smuklėse. Nepri gulmingųjų katalikų dalis sumanė sudaryti kooperaciją bei bendroves duonos kepimui ir išvažinėjimui ir nuo to laiko, kada jie ją įsteigė, pramonė eina geron pusėn. Kalbėtojai kvietė tik daugiaus dirbti, savą įstaigą remti.

Tą patį vakarą, bet kitoje vietoje, Lenkų salėje prie Harvard g-vės buvo moterų progresyvių prakalbos. Kalbėjo iš Norwoodo, Žiurinskas ir iš Montello Balsys. Abu kalbėtoju nurodė kaip gimė ir dabar tvarkosi Lietuvių Komunistų Sąjunga ir koki yra baisūs prasižengę darbininkų klesės priešai socialpatriotai: "Keleivis", "Naujienos" su Mishelsonu, Smelstoriu, Pruslėičiu ir kt. Apie moterų - merginų reikalus nebuvo užsiminta.

Ant rytojaus, spalio 20 d. buvo surengta prakalbos toje pačioje lenkų salėje L. Kom. Saj. 64 kp. Kalbėjo A. Bimba. Šiose prakalbose neteko būti, bet apskritai kur su buvusiais žmonėmis teko susidurti — prakalbotomis neužsiganėdine, nes kalbėtojas, sako, niekines lietuvius, peikes laikinąją proviztonalę Lietuvos valdžią.

Spalių 25 d. miesto salėje L. K. S. 64 kp. choras surengė koncertą. Dalyvavo choras, jo vedėjas J. Žiuronas, M. Boly ir du svetimtaučiai; koncertas bei jo įspūdziai geroki, tik žmonių mažai buvo. O delto turbut, kad pora savaičių prieš šį koncertą iš komunistų partijos narių T. M. D. prakalbose užsilaiškė netvarkėje, taipgi, J. Žiuronas chorvedis, laike Lietuvos hymno neatsistojo. Dar žodelis del šio koncerto afišų. Buvo padaryti dideli apskelbimai su choro fotografija. Zemiaus fotografijos atspausa rankos raštų: LSS. 64 kp. choras, Lawrence, Mass. Rugs. 3, 1919. Photo A, bet "A" ką tik užmatyti ir toliaus seka tuštuma, vadinasi nusukta, kas pagamino tą "photo". O "photo" pagamino ir labai gražiai A. Lapinskas, 181 Essex g-vė, Lawrence, Mass., kas ant tos fotografijos bei klišės ir turėjo but. Bet koncerto rengėjai, kurie dirbo afišas pagaminusiojo pavardę ir adresą išskuto. Taigi skaitytojai, sulyginkime mūsų gyvenimo prajovus su svetimtaučių reikalais. Svetimtaučiai ant mažiausių fotografijų, dedamų ar laikraštini ar kur kitur (skelbimuose) turi teisę pasidėti kas darė ją, o pas mus ne. Koled toks pasizėminimas mūsų pačių? O padarė tą, tie kurie save vadina "darbininkais", nuskriaustųjų "globėjais, užtarytojais". Et. juk tai "laisvė"...

Žil—s.

W. LYNN, MASS.

Teatras ir šis - Tas.

Našliaičių Fondas pastatė scenoje veikalą "Gyvenimo Verpete". Veikalas puikus. Ypač pirmas ir paskutinis aktas sugraudino publiką.

Vaidino vietiniai scenos mylėtojai ir atliko labai gerai, ypač, p. S. L. Zaleckis, kaip režisierius gerai lošė ir daugiausia pasidarbavo

Taipgi gerai lošė motinas rolė p-lė O. Vingraičiūtė, 14 metų mergaitė, ponja M. Vasiliauskienė, A. Čebatauskas, M. Jedzevičius, p-lė P. Bakuniūtė, K. Kasparaitis, Vl. Velkevičius.

Laikę pertraukos buvo muzika ir 4 mažos mergaitės sudainavo Lietuvos ir Amerikos Hymnus.

Fondo pirm p. K. Preytis kalbėjo lietuviškai r angliskai, kadangi buvo ir amerikonų.

Viskas gerai pavyko. Publika net salėn tilpo. Visas peinas paskirtas nelaimingems kudiakams neturintiems tėvo nē motinos.

Nors čio yra tik apie 400 lietuvių, bet draugijų yra daug. Tautos reikaluose visi lietuvių pasirodo tikrais lietuviškas.

Čia manoma sutverti chorą, kas šiai kolonijai, o ypač jaunimui, butinai reikalinga, nes čia nėra tinkamos scenos dideliems teatrams, o choras tą spragą užpildys ir žavės mūsų kolonijos lietuvius.

— K. S.

WATERBURY, CONN.

Įspudis apie Lietuvius.

Vietos lietuviai labai darbuojasi labai tėvynės: rengia prakalbas, įvairius vakarus, renka aukas ir tt. Čion randasi didelis skaičius darbštaus jaunimo, kuris dirba, kad tik ką-nors pagalbėjus mūsų nuvargusiems broliams Lietuvoje.

Jaunimui neapsileidžia ir senesnieji; jie ir gi uolai remia tautos bei apšvietos reikalus. Kartais įvyksta šioks taks nesu-sipratimas, bet tas darbo nardo, nes visų viena mintis, viena idėja: šviesti mūsų mažiau susipratusių brolius.

Tėmijant į vietos lietuvius gauni labai malonų įspūdį. Darbščiausi elementai randasi tarp vidurinės srovės žmonių.

Svečias.

BROOKLYN, N. Y.

Apsivedė. — Koncertas.

Prasidėjo žieminis sezonas. Brooklyno lietuviai kas savaitę surengia po kelias pasilinksminimo — šokių pramogas. Nepamiršta ir dvasinio maisto pasirušti. Taip antai pora savaičių tam atgal "Aido" choras, kurį veda p. Velička, turėjo suruošęs didelį koncertą, kuris chozui nemažai atnešė pelno (girdėjau, apie \$300.00), o visuomenei moralės naudos suteikė. Gi praėitą subatą, Spalio 12 d. Operetės draugija turėjo suruošus puikų koncertą. Tik galima, kad choras (Operetės choras) nepaįvairino savo programo mūsų visų kompozitorių dainomis. Komp. S. Šimkaus giedoją apie 8 dainas, o komp. M. Petrauskas tik viena — "Oi tu jieva", gi Sasnauskas — nē vienas. Gal but del to, kad skubiai viskos buvo daroma, rengiamasi prie koncerto, tai mokinosi tik lengvesnes dainas. Chorą veda P. X. Strumskis. Dainuoja gražiai.

***

Pas mus vis ējo gandelis, jogei p-no V. Daunoros aptiekos vedėjas, farmacistas Pranas Rakas apšivedė. Kiti dar vis tam netikėjo. Tačiau šiomis dienomis galutinai teko patirti, kad taip, — apšivedė. Vedė p-lė Teklė Adomavičiūtė, kuri turi puikų soprano balsą ir pastaraisiais laikais ji lavinosi giedoti pas P. Rakas keli metai tam atgal buvo darbštus veikėjas lietuvių kolonijose. Šliubą ėmė civilį. Jau nai porai linkėtina laimingo gyvenimo.

Kalakutas.

WILKES BARRE, PA.

Streikas.

Čionai mėnesis tam atgal išėjo į streiką Leon - Ferenback Silk Mill, Wilkes Barre Silk Mill ir Empire Silk Mill, darbininkės ir streikas dar vis tebesitęsia.

Čionai neapsakomai darbininkės buvo išnaudojama: uždirdavo nuo \$5. iki \$12. savaitėje. Jau keli metai rengėsi streikuoti, bet vis negalėjo susiorganizuot. Dabar jau susiorganizuot į uniją ir tvirtai laikosi. Reikalauja pakelti algos savaitėje nuo \$12 iki \$18 ir vieton 50 valandų darbo, 45 valandos savaitėje.

Iš karto buvo ir skebų kuomet merginos piketavo, buvo pašaukta "State Police", kurie vaikidavo pikietuojančias, o skėbes susisodinę į automobilius išsiveždavo namo. Kuomet dirba daugelis lietuvių merginų virš minėtose dirbtuvėse, ir joms bepikietaujant padėdavo vaikyti skėbes aplinkinės gyventojos moterys arba motinos streikuojančių, tada policija suimdavo ir nuveždavo moteris policijos nuovadon. Bet iš moterų mažai pelno turėdavo policija, todėl jau dabar ir nustojo suimnėjus moteris ir streikas tęsiasi ramiu budu. Streikierės mano streiką laimėti.

Moksleivis.

NEWARK, N. J.

Griauņa gerus darbus

Mūsų mieste yra tula žmogysta V. A. Tas sutvėrimas griauņa gerus lietuvių darbus, tarsi samdytas Lietuvos priešų agentas. Jisai ypač sielojasi prieš Liet. Atst. B-vę, bet dėja, žmonės iš jo vien juokiasi ir jo pašielgimais piktinasi. Mat čia yra L. A. B-vės skyrius, kurį veda p. A. S. Trečiokas ir žmonės L. A. B-vei labai pritaria, kaip pačių žmonių sutvėrtai įstaigai. Tą grioviką žmonės vadino "senu ir nepalekiančiu". Jei jis nesiliaus pėstukavęs, paskelbsių jo vardą ir pavardę.

Sargas.

Laiškai iš Lietuvos.

(Tašą nuo 2 pusl.)

toti. (Pirmiau rašyti laiškai dar negauta. K. N.)

Nors mokykla kol kas nesu-
tvarkyta, bet žmonės čia labai
geri ir čia tuomi gerai, kad arti
Kaišėdorys, tat greičiau galima
gauti naujų žinių.

Apie gimines tiek parašysiu:
tik Armoniškų, Kubilių, Už-
kalnių Tamašavičių ir Satakos
Kresnickų liko triobos karo aud-
ros nesudegintos, o kitų visų li-
ko tik akmenai ir pelenai. Musų
tėvynėje sudėgintos abejos triobos
ir sodai iškirsti.

Valincijų Vaznelis ir Bolesius
šymet mirė. Bartėškų Antanas
žuvo karėje, o Katriutė mirė.

Namiškis retai aplankau, nes
reikia mokytojauti. Ilgai ne-
buk išėivijoje, bet grįžk tėvy-
nėn.

Tavo sesuo,

Julijonė Norkevičaitė.

Gudiena,
Kaišėdorių val.,
Trakų apskr.

V.

Brolis Julius tarp kit-ko ra-
šo:

"Tranšėjas dalinai išlyginome
ir susiyrėme mažą stubelę: vi-
nam gale mes gyvename, o ki-
tam laikome gyvulius. Turime
2 arklių, 1 karvę. Visų vargų
neaprašysiu, parvažiuok pats —
pats pamatysi, kaip bašini Lie-
tuva sunaikinta ir žiaurus už-
puolikai ją ir dabar naikina. Bet
mes esame pilni vilties, kad at-
silaukysime nuo visų užpuolikių
ir savo brangią Lietuvą galutinai
išvaduosime.

Kalvarijoje sutvėrėme dailės
ir dramos draugiją "Lyra", o
Kalvarijos klubą mes, Lietuvos
jaunimas, paėmėme į savo ran-
kas. Pas Jasiunskus suosėme
dramą "Žmogžudžiai", Liudvina-
ve lošėme "Iš Meilės". Man pri-
seina vadovauti rengimu.

Ant tam tikrų duotų iš minis-
terijos blankų valstiečiai surašo
savo nuostolius. Santakai,
Zubriams ir kitiems kaimams aš
pagelbėjau surašyti. Santakoje
nuostolių padaryta apie 2,000.0-
00 markių. Blogas dalykas, kad
nekurie ūkininkai nesilaiko tei-
sybės nuostolių surašinėjime:
Pavyzdžiui, musų nuostoliai ap-
skaityta nevisai pilnai 200,000
markių, o kiti daug mažiau nu-
kentėjė kelis kartus didesnius
nuostolius paduoda.

Pas mus brangenybė neišpasa-
kyta. Butų gerai gauti mede-
gos drabužiams. Batus pasisud-
žiau dar iš parvėstos iš Petro-
grado skuros. Už pasiuvimą mo-
kėjau 80 rublių.

Daug vargo turėjau, kol iš Pe-
trogrado perėjau demarkacijos li-
niją ir dasigavau Lietuvon. Ke-
lionei buvau pasiėmęs rusiškos
duonos, tai aksėlys sulipdytas su
krekmlu. Savo daiktus palikau
Petrograde, nes ir tuos ką ve-
žiaus, tat ant kelio atėmė komi-
sarai.

Lietuvos padėjimos vargingas,
bet kurie yra tikri Lietuvos su-
nyš, tie nepaiso vargo, bet tiki į
skaisčių ateitį ir su pasišventi-
mu dirba dėl Lietuvos liaudies
gerovės, vesdami karą prieš ien-
kus, rusus ir naminius Lietuvos
priešus.

Lieku su pabarba Tavo brolis
Julius.

XI.

Pil. A. Rimka savo laiške pas
J. Sekevičių rašo:

"Dovanokite, kad šiuo žygiu
nieko nėrašau plačiau. Dabar
pas mus kap tik svarbios politi-
kos dienos ir mažai tebėra laiko.
Beto, paskaičius ką tik gautus
Amerikos laikraščius (laiškas
rašytas rugsėjo 25 d.) tiesiog
atima lora į Ameriką rašyti.
Nejaugi dabar nėra kuo laikra-
ščius užpildyti, kaip senais asme-
nų ir dėl asmenų ginčais?

Vis delto džiaugiuosi, kad san-
dariečiai vienybės laikosi. Pas

mus tas bloga, kad turime per-
daug partijų. Teisybė, platesnis
ir gyvenimā. Bet vis delto butų
galima ir su mažiau apseiti.

Gerai, kad rengiatės parva-
žiuoti. Vaziuokite kas tik galite.
Tik nepalikite be inteligentijos
ir Amerikos lietuvių liaudies.
Tai svarbu.

A. Rimkos adresas.

Maironio g-vė,

Kaunas, Lithuania.

VII.

"Sandarai":

Veliuona, 26-IX-19.

Aš Feliksas Perminas, Veliu-
onos Pašto, Telegrafo ir Telefono
įstaigos viršininkas, meldžiu nu-
žemintai siuntinėti mums "San-
dara".

Šis prašymas yra nuo visų Ve-
liuonos inteligentų, turinčių no-
rą žinot apie platų pasaulį ir
žmonių gerovę, bet neturinčių
pinigių su kuo nusipirkti.

Lietuvoje jau yra 91 pašto
įstaiga. Veikia daug greičiau ir
geriau, negu senovėje prie rusų,
bet su laikraščiais ir knygomis,
tat stačiai badas.

Su tikra pagarba,

Feliksas Perminas.

P. S. "Sandara" siunčiamu.

Red.

(Daugiau laiškų iš Lietuvos
tilps sekančiuose "Sandaros" nu-
meriuose).

ATSAKYMAI IS PARYŽIAUS.

3. X. 1919.

P. N. Gendrolis,

366 W. Broadway,

Boston, Mass.,

U. S. of America.

Izidorius Vaisiauskas dar te-
bėgyvena šiuo adresu: Caserne
Jardin Fontaine, Detachment
Lituanien, Verdun, Meuse, Fran-
ce. Čia dabr susitelkę keli šim-
ce. Čia dabar susitelkę keli šim-
tai lietuvių belaisvių iš Rusijos
armijos, kurie yra patekę Vo-
kietijos belaisvėn, o iš Vokietijos
perėjo Francijai, kuomet vokie-
čiai iš Pareinio turėjo atsitrauk-
ti. Kada jie galės Lietuvon ke-
liauti nėra dar tikros žinios, nes
nepadarė francuzai sutarties su
Vokietija apie pervežimą belaisvių.
— Prūsų lietuviai belaisviai
Tours (9 Reg.) Pasinaudoda-
mas T-os propozicija siunčiu vie-
no belaisvio meldimą pajieškoti
brolių ir sesers (Pigagos); mel-
džiu apskelbti laikraščiuose.

Savo keliu belaisviai reikau-
ja knygų, kalendorių abelnai
spausdinių. Gal ir tuom reikau-
sveikas paminėtum. Tiesa, šis
tas ateina, bet mažai to išalku-
siems tėvynės žmonių, kurių vis-
gi turime Francijoje arti 1000
neregistruotų.

Tuam kartų viso labo,

Dras. K. Grinius.

P. S. Orderį, 150 fr. nusiun-
čiau p. Iz. Vaisiauskiui, kurios
pinigus atsiims Verdun'e kur
jau yra įsikuręs skyrius Credit
Lyonais.

Pigaga Jonas, karo belaisvis,
meldžia pranešti jam adresus
arba likimą brolių jo Juozo, Vac-
lovo ir sesers Marijonos. Adre-
sas: Depot d'Essence p. 11, Lu-
neville Meurthe et Moselle,
France, Jonas Pigaga.

Dras. K. Grinius.

Seimyniškos Gyduolės

APSAUGOJIMUI SAVO SVEIKA-
TOS VARTOK JATUL'S SEIMY-
NISKAS GYDUOLĖS.

Jums reikalinga gyduolės, kurios
geriausia gydo šias ligas, kaip tai:
Užkietėjimą vidurių, kaina ... 50c.
Galvos skaudėjimą ... 50c.
Peršalimą ... 50c.
Kosulį ir krutinės skaudėjimą \$1.00
Del gero apetito prie valgių ... \$2.00.
Užlaikom Anodina, tikro Europietiš-
ko stiprumo \$1.00. Visokių gydančių
žolių galite gauti pas mus. Jūs gali-
te gauti medicinų, kokių tik pasau-
lyje vartojama. Reikale, siųskite su
užsakymu kartu ir pinigus, money or-
deriu arba registruotam laiške. Taip-
gi reikalaujam agentų; duodam gerą
uždarbį. Adresuokit:

P. A. JATUL, Aptiekorius,
(Jatulevičius)
P. O. Box 2128, Boston, Mass.

Jau Spaudoje.

"Svetimoj Padangėj Pa-
saulės Verpetuose" 170 nau-
jausios gadyinės eilių ir dai-
nų su dailės paveikslais,
200 pusl. knyga, padalinta
ant 6 skyrių, formatas —10
colių ilgio ir 7 pločio.

Leidžia Dailiosios Litera-
tūros Draugija.

Meldžiu visų savo draugų
ir pritarėjų pasiskubinti už-
siprenumeruoti šią poezijos
knygą. Kurie prisideda
\$10.00 bus skaitomi knygos
leidėjais, ir jų vardai bus
patalpinti toj pačioj knygoj.
Jiems bus duodama \$20.00
vertės knygomis. Knygos-
gi kaina \$1.00. Taipgi gali-
ma ir po vieną knygą užsi-
prenumeruoti dabar, kad
paskubinus jos išleidimą.

Knyga bus padirbta gra-
žiausioj formoj ir naujausia
technika, todėl spaudos lė-
šos yra didelės, o kogrėi-
čiausia jos bus surinktos, to
greičiau knyga bus pabaig-
ta. Kreipkitės šiuo antrašu:

A. J. JOKUBAITIS,

Dailiosios Lit. Dr-jos Pirm.

BOSTON UNIVERSITY,

607 Boylston, St., Boston, Mass.

Vasara Ateina.

Būs silta. Dabar geriausias
laikas užsisakyti Siutus kuriuos
mes pasiuvam puikiai sulig va-
liausio. "block" sistemom kirpi-
mo. Šitaip pasiuti drabužiai ge-
riausiai tinka kožnam žmogui.
Žemos kainos—darbas gvan-
tuotas. Taipgi visokiems drabu-
žius išvalome, išprosinam ir su-
taisom.

So. Boston Custom Tailors,
K. Plioplis, A. Samokaitis sav.
278 Broadway, South Boston, Mass.

Visi Garsinkitės
"SANDAROJE"

kuris prigėlbi gamtai suteikt žmogui priklausanti grožį. O kas gal
but gražesnio už ilgus, blizgančius, svelnius plaukus? Kas gal but
smagesnio už čystą neriežinčią galvos odą?

RUFFLES

panaikina pleiskaną! Su jomis nereikia kelių mėnesių galvos
trynimo: dviejų ar trijų dienų bėgyje RUFFLES pradės mažinti
pleiskaną, o savaitės iaike jų jau nei žymės neliks! Paskui tik rekar-
ciais suvilgant galvą bus užtektinu, kad pleiskanos neatsinaujintų.
Nusipirkite šiandit RUFFLES bonkutę aptiekoje. Kątuos tik
65c., bėt jūs sakysite, kad jos vertos daug daugiau. Paaškinimai
pridėti prie kiekvienos bonkutės. Jei negausite jūsų aptiekoje, tai
atsiųskite mums 75c. pašto markėmis, ar money order šioiu adresu:

F. AD. RICHTER & CO., 326-330 Broadway, New York

Legislaturės Reprerzentantas

ELIHU D. STONE

Advokatas ir Teisų Patarėjas.
Užstatų Komisisionierius.
66-67 JOURNAL BUILDING
262 Washington St., Boston, Mass.
Telefonai: Main 3334
Main 2300

Išgaminuojam akis
ir pritaikom akinus.

H. S. Stone O.D.

*Akiu Specialistas.

399a Broadway,

Tarpe E ir F gatvių. South Boston.

PIKIAUSIA SO BOSTONE
BARZDASKUTYKLA IR
KIRPYKLA

JUOZO KAZIUKONIO.

Užlaikau geriausias barberius,
pridabojų švąra, skutame ir ker-
pame visokiomis madomis —
kaip kas nori.

Turiu švąrią pirmos klasės pū-
tį ir galima išsimaudyti.

224 W. Broadway,
So. Boston, Mass.

Dr. M. V. Casper

(KASPERAVIČIUS)

— LIETUVIS DENTISTAS —

Priėmimo valandos:

nuo 9:30 iki 12 dienā,
nuo 1 iki 5 po pietų ir
nuo 6:30 iki 9 val. vakaro.
nedėldieniais nuo 1 iki 3 p. p

425 BROADWAY

So. Boston, Mass.

Tel. S. B. 27.

DR. L. J. PODDER

Iš Petrogrado.

GYDO SLAPTAS VYRŲ IR

MOTERŲ LIGAS.

Taipgi Kraujo ir Odos Ligas.

VALANDOS: Nuo 9 iš ryto

iki 9 val. vakare.

Kalbu Ruskai ir Lenkiškai.

69 CHAMBER ST., BOSTON

Telephone: Haymarket 3390.

Tel. So. Boston 270.

DR. JOHN MacDONNELL, M. D.

Galima susikalbėti ir lietuviškai

Ofiso valandos:

Rytais iki 9 val.

Po pietų 1 iki 3

Vakarais 6 iki 9.

536 Broadway, So. Boston.

Jau Siunčiam!!!

CENTRALIS BENDRAS LIETUVIŲ BANKAS vi-
siems gerai žinomas kaipo lietuvių ir kuris tarnauja lie-
tuviams, jau siunčia pinigus į LIETUVĄ ir į visas
kitas šalis.

TODEL SIŪSKITE DABAR. Neleiskite savo vien-
genčiams badauti.

DĖKITE PINIGUS TIK SAVO ĮSTAIGON.

LAI JUSŲ PINIGAI UZDIRBA 6 PROCENTĄ.

Centralis Bendras Lietuvių Bankas.

32-34 CROSS ST., BOSTON, MASS.

DOVANAI

Iki 30-tai dienai Rugsėčio-August mėnesio

Kas lyg augščiau minėtai dienai užsirašys dienraštį
"Lietuvą" arba atnaujins seną prenumeratą (nors neišsiba-
gusią) ant ištisų metų, gaus DOVANAI musų spaudos labai
gražią knygą "Vėliavos Akyvaizdoje" vertės \$1.00, kurios
turinį perskaitęs niekuomet neužmirš ir bus kas draugams
papasakoti; arba puikų spalvuotą \$1.00 vertės Lietuvos Re-
publikos žemlapį, kurio kopiją prezidentas Wilsonas iš-
sivežė Paryžiaus Taikos Konferencijon.

Prenumeratą ir orderį dovanoms siųskite:

"LIETUVA" DAILY,

3253 So. MORGAN ST.,

CHICAGO, ILL.

MOTERIS IR MERGINOS, PALAUKITE!

PRANEŠU JUMS, kad šiomis dienomis užbaigėme daryti
jums naudingą knygą: KNYGA VALGIŲ GAMINIMUI,
kurioje telpa keturi šimtai (400) geriausių parinktų išmė-
gintų valgių. Sutaisyta gražiai, knyga turi 164 puslapius, di-
dumas 9X6 coliai, gražiai audeklu apdaryta su auksuota ant-
spauda ant viršaus. Išsirašykite šitą knygą sau ir bukite pil-
nom virėjom.

Apart valgių čia rasite ir daugybę naudingų patarimų,
reikalingų prie namų prižiūrėjimo. Nereiks jums bėdavoti,
kas reikia virti, pažiūrėsite į knygą ir tuojaus visoki valgiai
stovi prieš jumis, išaiškinta gražiai kaip ką padaryti. Sutau-
pins jums laiką, palengvins gyvenimą. Nelaukite ilgai, pir-
kite dabar, pasitarkite su kitoms ir kartu sau parsisiųskite!

Apdarytos kaina \$1.50; neapdarytos — \$1.25.

Rašykite trup:

"AMERIKOS LIETUVIS"

15 MILLBURY ST.,

WORCESTER, MASS.

TEGUL JUSŲ PINIGAI DIRBA DEL JUS

Pinigas gulintis be apyvartos yra lygus medžiui be vai-
sių. Leiskite savo pinigus į apyvartą, tat pinigai darys
pinigus. Geriausia ir saugiausia vieta indėjimui pinigų a-
pyvarton, tai DIENRAŠČIO "VIENYBES" BENDROVĖ.
Čia pinigai niekad nežus ir neš didelį pelną, nes Dienraščio
leidimas —tai didelis ir pelningas biznis, kurio visas
pelnas bus išdalinamas tarp šerinkinų.

Dienraščio šėrai parsiduoda po \$10.00. Visi pirkite tiek
šėrų kiek tik išgalite! Klauskite paaiškinimų, rašydami
tiesiog į Dienraščio Bendrovę šiuo adresu:

Lithuanian Daily Vienybe

120—124 Grand St.,

Brooklyn, N. Y.

Visas Pelnas Eina Prieglaudos
Namo Fondui.

KNYGOS "AMERIKA" naudingumas bei svarba yra
tame, kad joje patėpa daug indomų ir kiekvienam reika-
lingų žinot faktų, nurodymų ir žinių apie Ameriką ir tt.

PLATINDAMI šią knygą padarysime didelę naudą sau
nes gausite dvigubų pinigų vertės, ir padarysime naudą sa-
vo Organizacijai, — pagelbėsit inkunyti senai pradėtą
PRIEGLAUDOS NAMO steigimo darbą.

KNINGA DIDELĖ, KAINA TIKTAI 75 CENTAI.

Pinigus ar Money Orderius siųskit:

Lithuanian Alliance of America,

307 W. 30-th STREET,

NEW YORK CITY.

Lietuviu aptieka

Jeigu norite teisingų vaistų ir nužemintom kainom, tai visada
eikite ant 100 Salem st., kur rasite visokių Amerikos vaistų ir Eu-
ropiškų ir visokių šaknių lietuviškų.

Mės laikome užtikrintas gyduoles nuo visokių ligų, kaip tai:
nuo galvos skaudėjimo, nuo užsenėjusio reumatizmo, nuo nusilpnėji-
mo strėnų, kraujo valimui, nuo uždegimo plaučių, nuo kosulio ir vi-
sokių kitų ligų. Taipgi turime nuo visokių slaptųjų ligų ir ge-
riausius patarimus suteikiame, nuo patrukimo del vyrų ir moterų.
Atsiminkite, jeigu pirksite pas mus, suėdysite pinigus ir sveikata.
Ateikite visada pas mus, o mes jums patarnausime kuogeriausiai.
Pašaukiame geriausiu daktarus per telefoną visai uždyka.

H. CABITT,

100 SALEM ST.

BOSTON MASS

Vietos žinios.

Prakalbos ir Aukos

Lietuvai.

Spalio 2 d., vakare, Lietuvių salėje įvyko Nuterotos Lietuvos Draugų Komiteto prakalbos. Žmonių prisirinko tiek daug, kad dauguma ant laiptų stovėdami klausėsi. So. Bostono lietuviai labai gerai atsineša į šį šventą darbą ir džiaugiasi, kad jų aukos tiesiog Lietuvos valdžiai siunčiamos.

Bostonas turtingas žymiais kalbėtojais, ir šį kartą jie sugraudinančias prakalbas režė. Kalbėjo N. L. Drg. Kom. Sekretorius K. Norkus, J. B. Smelstorius, F. J. Bagočius, Dr. P. Jakimavičius, P. Gudas, Z. Jankauskas, Pirmininkavo A. Ivaškevičius.

Šiose prakalbose aukavo sekančiai:

Dr. Povylas Jakimavičius \$100.00; adv. W. F. J. Kavaliauskas 100.00; Antanas Ivaškevičius 100.00; V. Kabalinskas 15.00.

Po \$10.00: Juoz. Biškus, Kazys Pratas, Ant. Sterlingas, Jonas Kibartas, Jurgis Pozaitis, Pet. Oginskis, Stasis Naudžiūnas, Baleslovas Naudžiūnas, Jonas Puškevičius, Mat. Nagdelas, Mik. Pilkauskas, Fran. Gedminas, Barbora Kališienė. Juoz. Sakatauskas \$6.00.

Po \$5.00: Petras Mutevičius (vaikas 4 mėt. amžiaus), Myk. Kirkutis, Franas Sterlingas, Ad. Simyrokas, Kaz. Sidlauskas, Ant. Mileika, Kast. Kališius, Joz. Zardeckas, Juoz. Lekavičius, J. Kaziulis.

Po \$2.00: Ant. Lausulis, Juoz. Tuleikis, Kaz. Sungaila, Vincas Uzdavinis.

Po \$1.00: S. Leikus A. Bendaravičius, V. Mačulaitis, J. Sakalucka, P. Vilkas P. Kraupis, Z. Dzėdulionis, J. Sadauskas, M. Truska, F. Zarveckas, P. Lingevičius, D. Ambrasas, J. Vaškevičius, J. Sauskis, Ig. Puišis, M. Silevičius, A. Galkevičius, J. Bandzin, J. Grigaitis, P. Gudas, J. Šimkus, F. Kvederas, A. Šimuliavičiūtė, B. Kriviūtė, P. Bušmanas, P. Kardokas, G. Saupkauskaitė, Hermanavičius, T. Černiauskaitė, T. Zupkauskas, Z. Sungaila, J. Dragunas, T. Višasaliūtė, A. Gulbinas, J. Lkauskis, J. Kasparavičius, J. Garnis, J. Sasnauskas, V. Pupalangis, J. Valkauskas.

Viso naujų surinkta \$58.025. Už tikičius \$35.00. Viso pasidaro \$615.25. Pinigai bus siunčiami Lietuvos valdžiai idant pagelbėtų Lietuvos valstybės atstatymą. Apie minėtas prakalbas ir aukas puikku aprašymą įdėjo "Boston Globe". Šiame "drive" daug darbuojasi fin. sekr. K. Gaidys, kom. narys M. Venis, kasierius Sokas ir kiti geri lietuviai.

Parapijonai Piktinasi

— Vieton maldų, tai pilną krutinę piktybės įgavau bestovėdamas lietuvių bažnyčioje, visai negalėjau melstis, — skundiasi vienas žmogus užėjęs į mūsų redakciją.

— Kame daykas, paklausėme.

— Nugį dievai žino, kas su mūsų klebonų Urbanavičium darosi: mūsų tėvus ir brolius lenkai per amžius smaugė, o dabar visai mus nori išnaikinti lenkiški ponai, gi tuom pačiu laiku kunigas mus verčia melstis prieš lenkišką erelį.

— Nugį šv. Petro ir Povylų lietuvių bažnyčios lange, po vyrų pusei išmoliavotas lenkiškas erelis kaip koks krokodilas. Į jį pažiūrėjus aš visai negaliu poteriauti, — užbaigė teisingą nuskundimą parapijonas.

Kunigėli, susipratę parapijonai jau netiki į uniją su lenkų ponais ir lenkiškomis baidyklėmis piktinasi. Taigi del maldos tyrumo ir parapijonų palaikymo išvykite lauk lenkišką erelį iš lietuvių bažnyčios.

A. L. T. Sandaras 7-tos kp. artistai lapkričio 15 d. Liet. Svet. perstatys "Kainą". Kas gyvas nepraleiskite šio svarbaus istoriško veikalo. Pasistengkite įsigyti tikėtus išanksto. Galima gauti pas sandariečius.

A. L. T. S. 7 kp., Spalio 26, turėjo tokį skaitlingą ir linksmą jaunimo vakariuką, kad dalyvavusios merginos, kurių buvo apie 30, klausinėja, kada kitas toks gražus vakariukas bus surengtas. Sandarietis.

Komp. M. Petrauskas gavo svarbų laišką nuo rašytojo Puidos iš Sibiro. Kitame "Sandaros" numeryje tilps Puidos ir kiti svarbūs laišukai.

Liet. Jaun. Ratelio susirinkimas įvyks pėtnyčioje, lapkr. 7, 8 v. v. Ateikite visi nariai, nes bus nominuojama nauja valdyba.

K. Gaidys sekr.

PAJIESKOJIMAS.

Marė Sarpalienė (po tėvais Krakauskiūtė) prašo atsiliepti savo sesers Onos Chmieliauskienės, Juodeikų kaimo, Seinų apskr. Krasnavos valsčiaus. Taipgi prašaus atsiliepti brolio Matijošiaus Krakausko, gyvenančio Kaune ir brolio Selvestro Krakausko, inžinieriaus, gyvenančio Kaukaze, Aleksandropolyje. Aš su šeimyna esame sveiki, o brolis Juozas Krakauskas mirė 1917 m.

Mano adresas: Mrs. M. Sarpalienė, P. O. Box 103, Wanamie, Pa. Luzerne County.

Iš Lietuvos Jieškoma Giminių Amerikoje.

Pajieškojimai iš Lietuvos.

Pajieškau pusbrolio Kazimiero Raulinaičio, gyvenusio Chicagoje bei West Frankforde, Ill.

Aš Juozas Luckus, šiuom kart vargoninkauju Veiveriuose prie bažnyčios. Gyvenu su motute. Adresas: Juozas Luckus, Veiveriai, Lithuania.

Meldžiu atsišaukti Juliaus — kausko arba jo moteries. Gyvena Suvalstijoje.

Kavaliauskienė, Veiveriai, Lithuania.

Meldžiu atsišaukti Motiejaus Zemaičio. Pranešam, kad tavo motina numirus nuo šiltinės, taipgi aš, tavo tėvas, ką tik gyvas ir tavo brolis taipgi labai serga.

Zemaitis, Veiveriai, Lithuania.

Meldžiame atsišaukti, t. y. laišką parašyti, Juozo Lukoševičiaus (gyveno Rumford ir Lewiston, Maine). Pranešu, kad tavo motina ir sesuo numirė nuo šiltinės.

Lukoševičius, Veiveriai, Lithuania.

Aš, tavo sesuo, Marė Starkaitė, labai melžiu broliuk: atsišaukt ir pranešt savo adresą. Mūsų tėvas gyvas ir užima tą pačią vietą, t. y. miškų sargas.

Marė Starkaitė, Veiveriai, Lithuania.

Aš Jonas Kuklierius pajieškau savo sunų Antano ir Motiejaus; pirmiausia gyveno Scranton, Pa. Mes gyvi ir sveiki. Rašykite tuoj, nes mes matėm Jusų adresus.

Jonas Kuklierius, Veiveriai, Lithuania.

Jieškau Dominiko Mačionio. Iš Gardnerio išvažiavo 28 d. Spalio. Jis yra penkių pėdų augščio, apskritaus veido, tamsių plaukų ir po valgio visuomet žegnojasi, 24 metų amžiaus. Kas praneš apie jį, kur jis randasi, gaus \$10.00 dovanų. Jis man labai reikalingas.

Antanas Budris, 75 Emerald St., Gardner, Mass.

PRAKALBOS.

Ateinančioj nedėlij, 9 lapkričio, Lietuvių Salėje nuo 2 val. po pietų įvyks L. L. F. 30 kp. prakalbos. Kalbės adv. F. J. Bagočius. Visus lietuvius ir lietuvautes kviečiame atsilankyti.

KOMITETAS.

Lietuvių Machinistų ir Mechanikų Bendrovė laikys prakalbas Lietuvių Klubo Svetainėje, 170 Derby Street, Salem, Mass., Lapkričio (Nov.), 9, 1919; 7:30 val. vakare. Draugai ir draugės, išgirsite daug naujienų apie mūsų Bendrovę.

Be skirtumo, visus kviečiame. Komitetas.

BALIUS!

LAISVES G. F. SKYRIUS, Susidedantis iš sekančių Dr. Jų ir Kp.: D. L. K. Vytauto Dr. ja, Liet. Dukterų ir Sunų Dr. ja. Kriaucių Unijos 149 Skyrius L. M. P. S. 13 kp., L. K. S. 60 kp.

Subatoje, Lapkričio - Nov. 8., 1919 LIETUVIŲ SALĖJ, Kampas E ir Silver Sts., South Boston, Mass.

Pradžia nuo 6:30 vakare, Muzikantai yra paimti geriausi šioj apielinkėj, "ALGIRDO ORCHESTRA" iš Montellos.

Todel visi, kas tiktai gyvas, ant baliaus atsilankykite. Kviečia KOMITETAS.

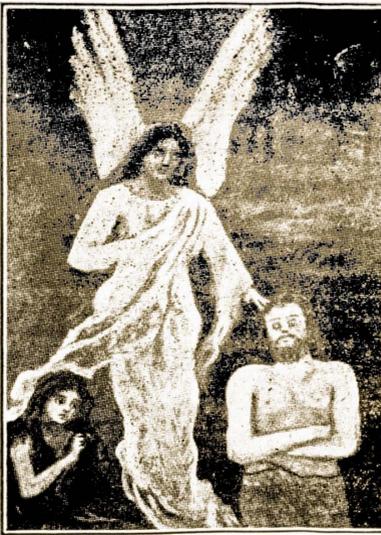
Vainiku Balius!

RENGIAMAS LIETUVIŲ MOTERŲ APŠVIETOS DRAUGIJOS Panedėlyje, 10 d. Lapkričio, 1919 LIETUVIŲ SALĖJE,

E ir Silver Sts. South Boston, Mass.

Pradžia 7:30 val. vakare. Pelnas skiriamas sušelpimui Lietuvos. Orchestra griežs visokius šokius. Bus skanių užkandžių ir gėralų. Užkviečia visus atsilankyti. KOMITETAS.

Lietuvių Moterų Apšvietos Draugijos susirinkimai buna pirmą panešį kiekvieno mėnesio — Lietuvių Salėje.

'KAINAS'

Trijų Aktų Misiškai Dramatiškas Teatralis Veikalas. Scenon Statoma Subatoje,

15 d. LAPKRIČIO-NOVEMBER, 1919,

Pradžia 7 val. vakare,

LIETUVIŲ SALEJE,

E ir SILVER STS., S. BOSTON.

VEIKIANČIOS YPATOS YRA:

Mūsų protėvas Adomas, jo sunai Kainas su Abeliu, pramotė Jieva su dukterimis Ada ir Cile, ir dvasios Angelas su Liucipierium. Visos šios rolės bus išpildytos gerų artistų.

Tai bus vienas žingėdžiausių lietuvių perstatymų koki kada tik galėjo būti Bostone. Todel kaip Bostono taip ir aplinkinių miestų lietuviams bus geriausia proga pasigėrėti šiuo viekalu. Susirinkite visi.

Perstato A. L. T. S. 7 Kp. Artistai.

Tamsta Daug. Matei iš Lietuvos Paveikslų Laikraščiuose--

Lietuvos Kariuomenę, Valdininkus ir įvairius vaizdelius iš Lietuvos gyvenimo pamatysite krutamuose paveiksluose.

KAUNAS KRUTAMŲJŲ PAVEIKSLŲ KOMPANIJA

dabar rodo Conn. ir Mass. valstijose. Šiuos paveikslus (Johnson'o parvežtus iš Lietuvos) tik mūsų firma turi originalus — krutamus paveikslus iš Lietuvos ir dabar rodome sutartyje su visokiomis organizacijoms ir draugijoms. Del informacijų susirašykite šiuo adresu:

KAUNAS MOTION PICTURE FILM MFG. CO.

V. K. Puodžiūnas, Prez.

M. Truska, Sekr.

314 Walnut St. Newark, N. J.

Smetona su Štabo Nariais.

"Nuoširdžiausia Motina Pasaulyje"

Visam Pasaulyje - Europoje, Azijoje, Chinijoje ir Amerikoje - kur tik yra nelaimės ir vargai - Amerikos Raudonasis Kryžius ten gelbsti ir ramina.

Raudonasis Kryžius Reikalingas Taikoje taip pat kaip kares laike.

Prisidek prie Raudonojo Kryžiaus

Prisidek prie Raudonojo Kryžiaus ir remk jo darbus. Reikalinga turėti tik širdį ir dolerį

Prisidek Dabar!

RAUDONOJO KRYŽIAUS SAVAITE LAPKRIČIO 2 IKI 11. Tavo pareiga aiški - Prisidek Dabar.